

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΤΟΣ ΜΖ'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 72.18.308

15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1998

ΑΡΙΘ. 13

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Πρότυπον γυναικὸς διακόνου. — Μητροπ. Ν. Ἰωνίας Κωνσταντίνου, Παῦλος, ὁ μέγας Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν. — Ἐπισκ. Ἀχελώου Εὐθυμίου, Γ' Πρότυπα τῆς καινῆς Ἱεροσύνης. — Ἰω. Φουντούλη, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικῆς, κανονικῆς καὶ ἄλλες ἀπορίες. — Ἀλεξ. Μ. Σταυρόπουλου, Σχεδιά πόλις. — Ἀρχιμ. Μακαρίου Βαυλά, Ἅγιος Παντελεήμων. — Πρεσβυτ. Γερασίμου Ζαμπέλη, Ναρκωτικά: τὸ μεγάλο πρόβλημα τῆς ἐποχῆς μας. — Πόπης Χαλκιά - Στεφάνου, Ἡ Νέα Μονὴ τῆς Χίου. — Νικ. Κ. Δρατσέλλα, Ἡ ἹΕ' Κατήχησις πρὸς φωτιζομένους τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἱεροσολύμων. — Μ. Μελ., Ἐπίκαιρα.

« ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ »

Δεκαπενθήμερο Περιοδικό

Ἰω. Γενναδίου 14, 115 21 Ἀθήναι
Τηλ. καὶ Fax 7218308

Ἐκδότης - Διευθυντῆς
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Ὁμότ. Καθηγ. Παν/μίου Ἀθηνῶν

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου
τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

Προϊστάμενος
Σωκρ. Μαυρογόνατος. Τηλ. 72.10.734.

ΠΡΟΤΥΠΟΝ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΥ

Τοῦ κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Σὲ μιὰ ἐποχή, κατὰ τὴν ὁποία τόσον στὶς τάξεις τῶν Ὀρθοδόξων, ὅσον καὶ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν, ἐκφράζεται ἡ εὐχή γιὰ τὴν ἀναβίωσι τοῦ παλαιοχριστιανικοῦ θεσμοῦ τῶν διακόνων γυναικῶν, ἀποκτᾶ ἰδιαίτερη σημασία ὁ ἑορτασμός τῆς μνήμης τῆς ἁγίας Ὀλυμπιάδος τῆς διακόνου († 408), ὁ ὁποῖος τελεῖται στὴν μὲν Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία τὴν 25ῃ Ἰουλίου, στὴν δὲ Δυτικὴ τὴν 17ῃ Δεκεμβρίου.

Γιὰ τὴν ἡρωίδα αὐτὴ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, — ἡ ὁποία ὑπῆρξε σύμβουλος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Νεκταρίου, πὸ τὴν εἶχε χειροτονήσει διάκονον, καὶ στὴ συνέχεια ἀφωσιωμένη πνευματικὴ θυγάτηρ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ ἐμπνευστρία τοῦ τερασίου διακονικοῦ-φιλανθρωπικοῦ ἔργου αὐτοῦ—, ὁ ἐπίσκοπος Ἐλενοπόλεως Βιθυνίας Παλλάδιος (δ'-ε' αἰών) στὸ ἔργο του «Λαυσαϊκὴ Ἱστορία» ἔχει γράψει εἰδικὸ κεφάλαιο (τὸ ὑπ' ἀρ. ρμδ') «περὶ Ὀλυμπιάδος» (Migne Ἐ.Π. 34, 1249-1250), στὸ ὁποῖο μὲ ἀδρὲς πινελιὲς παρουσιάζει τὸ ἔξοχο πορτραῖτο τῆς μεγάλης αὐτῆς γυναίκας καὶ τοῦ τερασίου διακονικοῦ ἔργου τῆς.

Ἄς φέρωμε στὴ μνήμη μας μερικὰ ἀπὸ τὰ ὠραῖα χαρακτηριστικὰ τῆς θαυμασίας προσωπογραφίας τῆς, τὴν ὁποία ἔχει φιλοτεχνήσει ὁ Παλλάδιος:

«Ἡ Ὀλυμπιάς, ἀφοῦ διασκόρπισε (μὲ τὶς ἀγαθοεργίες) ὄλον τὸν ἀπέραντο καὶ ἀμέτρητο πλοῦτο, τὸν ὁποῖο εἶχε, εὐλοκρινῶς καὶ χωρὶς διάκρισι ἀνταποκρίθηκε σ' ὄλους βοηθώντας στὶς ἀνάγκες τους. Διότι οὔτε πόλις, οὔτε χώρα, οὔτε ἔρημος, οὔτε νησί, οὔτε ἡ τελευταία γωνιὰ ἐμεινε χωρὶς νὰ δεχθῆ μέρος ἀπὸ τὶς δωρεὰς τῆς ἀλησμόνητης αὐτῆς γυναίκας. Ἀλλὰ βοήθησε καὶ ἐκκλησίες, μὲ ἀφιερῶματα χρῆσιμα στὴν τέλεσι τῆς θείας λατρείας, καὶ μοναστήρια καὶ κοινόβια καὶ πτωχοτροφεία καὶ φυλακῆς καὶ τοὺς εὐρισκομένους στὴν ἔξορία καὶ ὄλην ἀνεξαιρέτως τὴν οἰκουμένη, ἀφοῦ τὴν ἔσπειρε πυκνὰ μὲ τὶς ἐλεημοσύνες... Ἔκαμε μεγάλους ἀγῶνες πρὸς χάριν τῆς ἀληθείας τοῦ Θεοῦ. Ἔζησε νύχτα καὶ μέρα μὲ ἀμέτρητα δάκρυα μαζί μὲ ἄλλες (συνδιακόνισσες) χωρὶς ἀνάγκες» δείχνοντας ὑποταγὴ ἀγάπης σὲ κάθε ἀνθρώπινο πλάσμα πρὸς χάριν τοῦ Κυρίου· ἐκδηλώνοντας κάθε εὐλάβεια στοὺς ἐπισκόπους καὶ στοὺς ἁγίους· παρουσιάζοντας σεβασμὸν πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους· ἀπονέμοντας τιμὴν στὸν κληρὸ· σεβομένη τὴν ἀσκητικὴ ζωὴ· παραδεχομένη τὸν θεσμὸ τῆς παρθενίας· ἀνταποκρινόμενη στὶς ἀνάγκες (τῆς τάξεως) τῶν χηρῶν· φροντί-

Παῦλος, ὁ μέγας Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ν. Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας κ. Κωνσταντίνου

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἶναι ἡ ἐξοχωτέρα μορφή τῆς Ἀγίας Ἐκκλησίας μας, ἡ ὁποία προσωνόμασε αὐτὸν «πρῶτον μετὰ τὸν Ἐνα», πρῶτον μετὰ τὴν μοναδικὴν καὶ παναγίαν μορφήν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ. Τὴν προσωνυμίαν αὐτὴν ἀπέδωκεν ἡ Ἐκκλησία μας πρὸς τὸν μέγαν αὐτὸν Ἀπόστολον, διότι ἦτο τὸ «στόμα τοῦ Κυρίου», ὁ ἐρμηνεὺς δηλαδὴ τῶν λόγων καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀνέπτυξε τὰ βασικώτερα δόγματα, τὴν διδασκαλίαν καὶ τοὺς κανόνας ἠθικῆς τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας.

Ἡ ἐξάπλωσις τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ εἰς πάντα τὰ ἔθνη ὀφείλεται εἰς τὸν ζῆλον, τὴν ἀποφασιστικότητα καὶ τὰς ἀκαμάτους προσπάθειάς τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Ἀποστόλου, ὁ ὁποῖος δὲν ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν ὀπαδὸς καὶ κήρυξ τῆς Θρησκείας Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ἀλλ' ἀντιθέτως σφοδρὸς πολέμιος αὐτῆς, ἀγωνιζόμενος, μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς «πατρῴας» θρησκείας αὐτοῦ, καταδιώκων, διὰ τὸν λόγον αὐτόν, μετὰ σφοδροῦ φανατισμοῦ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ «ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόβου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου» (Πράξ. 9,1).

Τὰ περὶ τῆς μεγάλης αὐτῆς προσωπικότητος τοῦ Χριστιανισμοῦ στοιχεῖα καὶ τὰ περὶ τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου αὐτοῦ μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων καὶ τοῦ ἐθνικοῦ κόσμου λαμβάνομεν ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων, καθὼς καὶ ἀπὸ τὰς ἐπιστολάς αὐτοῦ.

ζοντας γιὰ τὴ διατροφή καὶ ἀνατροφή τῶν ὀρφανῶν προστατεύοντας τὴν γεροντικὴ ἡλικία ἐπισκεπτομένη τοὺς ἀσθενεῖς· ἔχοντας πένθος μαζὶ μὲ τοὺς ἀμαρτωλοὺς· ὀδηγώντας αὐτοὺς, ποὺ ἔχουν ἐκτραπῆ ἀπὸ τὴν ὀρθὴν ὁδὸν· δείχνοντας ἔλεος πρὸς ὅλους· ἐκδηλώνοντας χωρὶς περιορισμὸν οἶκτον πρὸς τοὺς πτωχοὺς· καὶ ἀφοῦ κατήχησε πολλὰς ἀπὸ τὶς ἀπιστες γυναῖκες καὶ τὶς βοήθησε νὰ ἀντιμετωπίσουν τὶς ἀνάγκες τῆς ζωῆς, χάρισε μὲ μεγάλη εὐσπλαγχνία σ' αὐτὰς γιὰ ὀλόκληρη τὴν ζωὴ ἀλησμόνητο ὄνομα καλωσύνης. Ἀφοῦ ἐπανέφεραν ἀπὸ τὴν δουλείαν τὴν ἐλευθερίαν πλῆθος ἀναριθμῶν ὑπηρετῶν, τοὺς παρουσίασε μὲ ἀξίαν ἰσότητι πρὸς τὴν ἰδικήν τῆς εὐγενῆ καταγωγῆς. Αὐτὴ ἀξιώθηκε νὰ ἔχη τὴν τιμὴν νὰ ὁμολογήσῃ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, δεχθεῖσα πολλὰς νιφάδες ἀδίκων κατηγο-

Γέννησις καὶ καταγωγὴ τοῦ Παύλου

Ἀπὸ τὸ βιβλίον τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων ἐχομεν τὴν πληροφορίαν, ὅτι ὁ Παῦλος ἐγεννήθη εἰς τὴν Ταρσὸν τῆς Κιλικίας (Πράξ. 22,3), «Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων» (Φίλιπ. 3,5) τὸ γένος. Ὁ ἴδιος λέγει: «Ἀνθρώπος εἰμι Ἰουδαῖος Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας, οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης» (Πράξ. 21,39). Ἡ Ταρσὸς ἦτο περιώνυμος πόλις, συναγωνιζομένη τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν εἰς τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας, ὠνομάζετο δὲ «μητροπόλις αὐτόνομος», ἐπειδὴ ἦτο αὐτόνομος πόλις, τελούσα βεβαίως ὑπὸ τὴν Ῥωμαϊκὴν κυριαρχίαν καὶ διοικουμένη μὲ ἰδίους νόμους καὶ ἄρχοντα.

Πότε ἀκριβῶς ἐγεννήθη ὁ Παῦλος εἶναι ἄγνωστον, ἀσφαλῶς ὅμως κατὰ τὸν 1ον μ.Χ. αἰῶνα, ἀπέθανε δὲ, μὲ ἀποτομὴν τῆς τιμίας αὐτοῦ κεφαλῆς, ἐν Ῥώμῃ, κατὰ τὸ ἔτος 64 μ.Χ. Κατὰ τὸ λιθοβολισμὸν τοῦ Πρωτομάρτυρος Στεφάνου, λαβόντα χώραν κατὰ τὸ ἔτος 33 ἢ 34 μ.Χ. καὶ εἰς τὸν ὁποῖον παρευρίσκειτο καὶ ὁ Παῦλος, πιθανολογεῖται ὅτι οὗτος ἦτο τότε «νεανίας» 25 περίπου ἐτῶν (Πράξ. 7,59).

Ἐσημειώθη ἤδη, ὅτι ὁ Παῦλος ἦτο «γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει αὐτῇ (τῇ Ἱερουσαλῆμ) παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ, πεπαιδευμένος κατὰ ἀκριβείαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτῆς ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ» (Πράξ. 22,3). Αὐτὰ ἀναφέρει ὁ ἴδιος μετὰ τὴν μεταστροφὴν του εἰς τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν, προκειμένου νὰ πείσῃ τοὺς

ριῶν (ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Χρυσοστόμου). Γι' αὐτό, ὅσοι ἀπὸ τοὺς εὐσεβεῖς κατοικοῦν στὴν Κωνσταντινούπολι, θεωροῦν τὴν ζωὴν τῆς ὡς ζωὴν μιᾶς ἀπὸ τὶς ὁμολογήτριες, ἡ ὁποία μέχρι θανάτου κινδύνευσε στοὺς κατὰ Θεὸν ἀγῶνες· καὶ ἀφοῦ πέθανε μέσα στοὺς ἀγῶνες αὐτοῦς, δέχθηκε τὴν μακαρία δόξα».

Τί νὰ προσθέσωμε; Ἄν αὐτοὶ οἱ Προτεστάντες θεωροῦν τὴν ἀγία Ὀλυμπιάδα πρότυπο γιὰ τὶς χιλιάδες τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον διακονισσῶν τους· ἂν στὶς τάξεις τῶν Ῥωμαιοκαθολικῶν πληθύνονται οἱ φωνές, ποὺ ζητοῦν νὰ ὑπάρχουν χειροτονημένους διακόνισσες, ὅπως ἡ ἀγία Ὀλυμπιάς· τί θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιθυμοῦν οἱ Ὁρθόδοξοι τῆς Ἀνατολῆς, γιὰ τοὺς ὁποίους ὁ θεσμὸς τῶν χειροτονημένων διακόνων γυναικῶν ὑπῆρξεν ἐπὶ αἰῶνες ρηξικέλευθο δημιούργημα τους;

συμπατριώτας του, ότι αυτός ο όποιος κηρύττει τώρα τον Χριστόν δεν είναι έχθρος του πατρώου νόμου, αλλά ζηλωτής 'Ιουδαϊός, ο όποιος επιδιώκει, αντί πάσης θυσίας, την ύποταγήν εις τον θεϊον νόμον πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ.

Ὁ πατήρ τοῦ Παύλου ἦτο Ρωμαῖος πολίτης, ὁ ὁποῖος ἐξησφάλισε καὶ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ τὴν ὑπηκοότητα τοῦ Ρωμαίου πολίτου, καὶ τὴν ὁποίαν ὁ Παῦλος ἐχρησιμοποίησεν εἰς δυσκόλους στιγμὰς τῆς ζωῆς του. Ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἦτο 'Ιουδαία καὶ πιθανὸν παρ' αὐτῆς νὰ ἐδιδάχθη ἀρχικῶς τὴν 'Ιουδαϊκὴν θρησκείαν.

Ὁ Παῦλος ἀναφέρει τὰ περὶ τῆς 'Εβραϊκῆς καταγωγῆς του καὶ πάλιν εἰς τὴν πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολήν του (Ρωμ. 1,1), «ἐγὼ 'Ισραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρματος 'Αβραάμ, φυλῆς Βενιαμίν».

Εἰς τὴν Ταρσὸν ὁ Παῦλος διήλθε ἀσφαλῶς τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ζωῆς του καὶ εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν ἐδιδάχθη τὰ 'Ελληνικὰ γράμματα καὶ τὴν 'Ελληνικὴν γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν ἐχρησιμοποιοῦ ὡς μητρικὴν τοῦ γλῶσσαν. Ὅταν ἀργότερον ἐγκατεστάθη εἰς 'Ιεροσόλυμα διετέλεσε μαθητῆς τοῦ περιωνύμου καὶ φανατικοῦ νομοδιδασκάλου Γαμαλιήλ, ὁ ὁποῖος ἐδίδαξεν εἰς αὐτὸν τὸν Μωσαϊκὸν νόμον καὶ τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ἡρμήνευον αὐτὸν οἱ Ραββίνοι, δὲν ἀποκλείεται δὲ τὸ μένος ποῦ ἔτρεφεν ὁ Παῦλος κατὰ τῶν Χριστιανῶν νὰ ἐκκληροδότησεν εἰς αὐτὸν ὁ διδάσκαλός του.

Ὑποταγμένος ἀπὸ βρέφους εἰς τὸν Θεὸν τῶν πατέρων του ὁ Παῦλος, ἐλάτρευεν αὐτὸν «ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρῷ συνειδήσει» (Β' Τιμ. 1,3). Ἐνεκα τοῦ λόγου αὐτοῦ ἐτήρησε, ἀπὸ βρέφος ἐπίσης, πάσας τὰς διατάξεις τοῦ πατρώου νόμου, καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν περιτομήν. «Φαρισαῖος, υἱὸς Φαρισαίου» (Πράξ. 23,6) ἠσθάνετο ὅτι ἀνήκεν εἰς ἰδιαιτέραν τάξιν τοῦ 'Ισραηλιτικοῦ λαοῦ, ἡ ὁποία ἦτο ἀπολύτως προσηλωμένη εἰς τὸν νόμον, διὰ τοῦτο καὶ ἦτο «προκόπτων ἐν τῷ 'Ιουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας» (Γαλ. 1,14) αὐτοῦ.

Τὸ ὄνομα καὶ ἡ παιδεία τοῦ Παύλου

«'Εβραῖος ἐξ 'Εβραίων» ὁ Παῦλος εἶχε λάβει τὸ ὄνομα Σαοῦλ, πιθανὸν εἰς μνήμην τοῦ πρώτου βασιλέως τοῦ 'Ισραήλ, ὁ ὁποῖος ὠνομάζετο Σαοῦλ, καὶ προήρχετο καὶ αὐτός, ὡς καὶ ὁ Παῦλος, ἐκ τῆς φυλῆς Βενιαμίν.

Παῦλος εἶναι 'Ελληνικὴ μετάφρασις τοῦ ὀνόματος Σαοῦλ - Σαῦλος - Paulus - Παῦλος, τὸ ὁποῖον ὠμοίαζε περισσότερον μὲ τὰ ὀνόματα τῶν Ρωμαίων πολιτῶν.

Ἡ μόρφωσις τοῦ Παύλου ἦτο ἰδιαιτέρως προσεγμένη, καὶ ὡς ὁ ἴδιος μαρτυρεῖ (Πράξ. 22,3) ἦτο «ἀνατεθραμμένος παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ», τοῦ περιφήμου νομοδιδασκάλου τοῦ 'Ισραήλ, ὁ ὁποῖος ἐδίδαξε εἰς τὸν Παῦλον «κατὰ ἀκριβείαν» (Πράξ. 22,3) τὸν πατρώον νόμον. Ἐνεκα τοῦ λόγου τούτου ὁ Παῦλος ἐγνώριζε ἐπακριβῶς τὴν 'Εβραϊκὴν - 'Αραμαϊκὴν γλῶσσαν (Πράξ. 22,2), τὴν ὁποίαν κατὰ πάσαν πιθανότητα ὠμίλει εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐφ' ὅσον μάλιστα ἡ μήτηρ του ἦτο 'Ιουδαία, ὁ δὲ ἴδιος ἐκαυχάτο ὅτι ἦτο 'Εβραῖος ἐξ 'Εβραίων.

Ὡς γνώστης τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου ὁ Παῦλος ἐγνώριζε καταλεπτῶς τόσο τὰ προνόμια καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ προσφερθεῖσαν εἰς τὸν 'Ισραηλιτικὸν λαὸν υἰοθεσίαν (Ρωμ. 3, 1-2), ὅσον καὶ τὴν μέσῳ τῶν Προφητῶν γενομένην ἀποκάλυψιν πρὸς τὸν 'Ισραήλ. Ἐπίσης ἐγνώριζε πάντα τὰ εἰς τὸν νόμον ἀναφερόμενα θέματα, γεγονὸς τὸ ὁποῖον καθίστα αὐτὸν ἄριστον νομοδιδάσκαλον.

Ζῶν εἰς τὴν Ταρσὸν, παροικίαν τῆς διασποράς, ἀσφαλῶς ὁ Παῦλος δὲν εἶχε μείνει ἄμοιρος τῆς 'Ελληνικῆς φιλοσοφίας καὶ Λογοτεχνίας, ὡς τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τῆς χρήσεως διαφόρων χωρίων καὶ ρήσεων ἀρχαίων ποιητῶν καὶ φιλοσόφων (Πρβλ. Α' Κορ. 15,33, Τίτ. 1,12, Πράξ. 17,28, Α' Κορ. 1,20, Κολ. 2,8). Τὸ γεγονὸς αὐτὸ ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ἡ γενέτειρά του συνηγωνίζετο εἰς τὰ γράμματα τὰς 'Αθήνας καὶ τὴν 'Αλεξάνδρειαν. Ἐξ ἄλλου καὶ κατὰ τὴν φοίτησίν του πλησίον τοῦ Γαμαλιήλ πολλὰ θὰ ἤκουσε καὶ θὰ ἐδιδάχθη, καθ' ὅσον καὶ ὁ Γαμαλιήλ ἐγνώριζε τὴν 'Ελληνικὴν γλῶσσαν καὶ Φιλολογίαν.

Παρ' ὅτι ὁ Παῦλος ἐκαυχάτο διὰ τὴν 'Εβραϊκὴν καταγωγὴν του (Πρβλ. Ρωμ. 11,1), ἐν τούτοις δὲν ἔπαυσε νὰ εἶναι καὶ Ρωμαῖος πολίτης (Πράξ. 22,28), κληρονομήσας τὴν ιδιότητα αὐτὴν παρὰ τοῦ πατρός του. Ἡ ιδιότης αὐτὴ τοῦ Ρωμαίου πολίτου ἐξησφάλιζεν εἰς τὸν Παῦλον μεγαλυτέραν ἐλευθερίαν ἀπὸ ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἀπῆλαυον οἱ μὴ ἔχοντες τὴν ιδιότητα αὐτὴν, καθὼς καὶ διάφορα ἄλλα προνόμια (Πρβλ. Πράξ. 16,37 καὶ 22,25). Ἐξ ἄλλου εἰς τὴν ιδιότητά του τοῦ Ρωμαίου πολίτου ὀφείλεται καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυσις Ἐκκλησιῶν εἰς διαφόρους Ρωμαϊκὰς ἐπαρχίας, ὅπως π.χ. εἰς Ἀντιόχειαν, Πισιδίαν, Κόρινθον, Φιλίππους, καθὼς καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ρώμην.

Ἄνθρωπος ἰσχυροτάτης θελήσεως ὁ Παῦλος, δυνάμει καὶ εὐστροφίας, καὶ προικισμένος μὲ τὸ χάρισμα τοῦ λόγου ὅσον ὀλίγοι, ἐσαγήνευε εὐκόλως ὅσους τὸν ἤκουον.

(Συνεχίζεται)

Γ' ΠΡΟΤΥΠΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ

Του Θεοφ. Ἐπισκόπου Ἀχελώου κ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Ὁ μεσιτικός καὶ θυσιαστικός χαρακτήρας τῆς Λευιτικῆς ἱερωσύνης καὶ τῆς ἱερωσύνης τῶν ἐθνῶν καθόριζε ἀποφασιστικά καὶ τὸ πρότυπο (μοντέλο) τοῦ ἱερέα τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς: ὁ ἱερεὺς ἦταν κυρίως ὁ «μεσίτης» μεταξὺ ἀνθρώπων καὶ Θεοῦ. Ὁ ρόλος τοῦ ἱερέα στὴν παλαιὰ ἱερωσύνη ἐντοπίζεται, περιορίζεται καὶ ἐξαντλεῖται στὴν **κατακόρυφη διάσταση**, στὴ σχέση δηλαδὴ τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεό. Μὲ ἄλλα λόγια, ἡ προσωπικὴ σχέση τοῦ ἱερέα μὲ τοὺς πιστούς, ἡ **πλάγια διάσταση** τῆς ἱερωσύνης εἶναι ἄγνωστη. Οὔτε ὁ ἱερεὺς διαλέγεται καὶ συνδέεται μὲ τὸν προσφέροντα τὴ θυσία οὔτε ὁ προσφέρων πιστὸς ἐπικοινωνεῖ καὶ σχετίζεται μὲ τὸν θύτη ἱερέα.

Ἡ καινὴ ὁμως ἱερωσύνη ποὺ ἐγκαινίασε ὁ Χριστὸς εἶχε διαφορετικὸ χαρακτήρα, ὅπως εἶδαμε στὸ προηγούμενο ἄρθρο τῆς σειρᾶς αὐτῆς. Ὁ Χριστὸς, ὡς αἰώνιος ἱερεὺς καὶ ἀρχιερεὺς, μὲ τὴ θυσιαστικὴ προσφορὰ ὀλοκλήρης τῆς ζωῆς του, κατάργησε τὸν ἀποκλειστικὸ περιορισμὸ τῆς ἱερωσύνης στὴν κατακόρυφη τελετουργικὴ λειτουργία καὶ τὴν συμπλήρωσε καὶ ὀλοκλήρωσε μὲ τὴν πλάγια τελείωση τῆς θερησκευτικότητος ποὺ ἔκαμε ὁ Χριστὸς: στὴν πρώτη ἐντολὴ «ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου...» πρόσθεσε καὶ μιὰ δευτέρη ὁμοία ἐντολή: «ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτὸν» (Μαρκ. β' 29-31).

Ὁ Χριστὸς, εἰδικότερα, φανερώνοντας τὸν οὐσιαστικὸ χαρακτήρα τοῦ ἔργου του ὡς ἱερέως καὶ Ἀρχιερέως τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἐκτὸς τοῦ μεσίτου, χρησιμοποίησε καὶ ἄλλα πρότυπα ποὺ ἐκφράζουν **πλάγιες μορφὲς σχέσεων**. Τὰ πρότυπα ποὺ χρησιμοποιήσε ὁ Χριστὸς ἐκφράζουν κυρίως τὴν πλάγια σχέση ἀνθρώπου πρὸς ἄνθρωπο καὶ τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου πρὸς τὸ σύνολο τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Εἶναι μάλιστα χαρακτηριστικὸ ὅτι ὁ Χριστὸς τὰ πρότυπα αὐτὰ τὰ ἐνσαρκώνει πρῶτα ὁ ἴδιος στὸν ἑαυτὸ του καὶ τὸ ἀπολυτρωτικὸ του ἔργο. Τὰ πρότυπα αὐτὰ εἶναι τὰ ἐξῆς: τοῦ πατέρα (Μαθ. ε' 48, Λουκ. σ' 36), τοῦ ἀδελφοῦ (Μαθ. β' 48, Ἰωάν. κ' 17), τοῦ ποιμένα (Ἰωάν. ι' 11), τοῦ φίλου (Μαθ. ια' 5, Ἰωάν. ιε' 14), τοῦ συζύγου (Μαθ. θ' 15) καὶ τοῦ διακόνου (Μαθ. κ' 28, Λουκ. κβ' 26-27). Εἶναι, ἐπομένως, φανερό, ὅτι ὁ ἱερεὺς τῆς καινῆς ἱερωσύνης καλεῖται νὰ παρουσιάξει καὶ νὰ ὑλοποιεῖ στὸ πρόσωπό του καὶ στὸ ἱερατικὸ ἔργο του τὰ καινοδιαθηκικά αὐτὰ πρότυπα, ποὺ ἐκφράζουν πλάγιες μορφὲς σχέσεων¹.

α) **Τὸ πρότυπο τοῦ πατέρα**: Τὸ πρότυπο τοῦ πατέρα χρησιμοποίησε ὁ Κύριος γιὰ νὰ ἐκφράσει κυρίως τὴν σχέση τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Τὸ πρόσω-

πο τοῦ πατέρα εἶναι τὸ κατεξοχὴν πρότυπο κατανοήσεως, στοργῆς καὶ ἀγάπης. Γι' αὐτὸ, ἄλλωστε, καὶ ἀπὸ πολὺ νωρὶς, ἡ πνευματικὴ πατρότητα θεωρήθηκε ὡς ἡ κατεξοχὴν λειτουργία τῆς χριστιανικῆς ἱερωσύνης. Οἱ χειροτονημένοι πρεσβύτεροι τῆς Ἐκκλησίας ὀνομάσθηκαν Πατέρες τῶν πιστῶν (πρβλ. Α' Κορ. δ' 14, Α' Θεσ. β' 11, Α' Τιμ. α' 2 κ.λπ.) καὶ οἱ μετὰ λόγου καὶ ἀγιότητος βίωσαντες Ἐπίσκοποι ὀνομάσθηκαν Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ ἴδιο μαρτυρεῖ καὶ ἡ μακρόχρονη ὀρθόδοξη παράδοση, καθὼς στὸ χώρο τῆς Ὀρθοδοξίας ὁ ἱερεὺς προσφωνεῖται ἀπὸ τοὺς πιστοὺς «Πάτερ»²!

Ὁ ἱερεὺς, λοιπὸν, καλεῖται νὰ παρουσιάξει καὶ νὰ ὑλοποιεῖ στὸ πρόσωπό του τὸ πρότυπο τοῦ «πατέρα». Ἡ ἄσκηση τῆς πνευματικῆς πατρότητος ἀποτελεῖ βασικὸ καὶ οὐσιαστικὸ ἔργο του. Προκειμένου, ὁμως, ὁ ἱερεὺς νὰ ἀσκήσει τὴν πνευματικὴ πατρότητα, πρέπει νὰ διαθέτει ἀπαραιτήτως ὀρισμένα μορφωτικά καὶ πνευματικά προσόντα. Ἰερεῖς ποὺ ἔχουν περιορίσει τὴν ἱερατικὴν τους λειτουργία στὴν τελετουργία καὶ δὲν ἔχουν ἐξασφαλίσει τὰ προσόντα αὐτὰ εἶναι ἀκατάλληλοι γιὰ νὰ ἀσκήσουν τὸ ἔργο τῆς πνευματικῆς πατρότητος. Γι' αὐτὸ, ἄλλωστε, ἐνῶ ὅλοι οἱ ἱερεῖς διὰ τῆς χειροτονίας ἀποκοῦν τὸ χάρισμα τῆς ἱερωσύνης, ἐν τούτοις, ἡ Ἐκκλησία, ἀπὸ πικρὴ ἴσως ἐμπειρία³, καθόρισε ὥστε πνευματικὴ πατρότητα νὰ ἀσκοῦν μόνο οἱ ἱερεῖς ποὺ διαθέτουν τὸν ἀπαραίτητο μορφωτικὸ καὶ πνευματικὸ καταρτισμὸ⁴.

Ἐξάλλου, ὁ ἱερεὺς πρέπει νὰ κάνει μιὰ διευθέτηση τοῦ χρόνου τῆς ἱερατικῆς του διακονίας, ὥστε νὰ ὑπάρχει κάποια ἰσομέρεια ἀνάμεσα στὸ χρόνο ποὺ διαθέτει γιὰ τὶς τελετουργίες καὶ στὸν χρόνο ποὺ ἀπαιτεῖται γιὰ τὴν ἄσκηση τῆς πνευματικῆς πατρότητος. Ἡ μονομερὴς χρησιμοποίησις τοῦ διαθέσιμου χρόνου εἴτε γιὰ τὶς τελετουργίες εἴτε γιὰ τὴν ἄσκηση τῆς πνευματικῆς πατρότητος πρέπει νὰ ἀποφεύγεται. Τελετουργία χωρὶς τὶς ἐμπειρίες τῆς πνευματικῆς πατρότητος καταντᾷ σκέτη τυπολατρεία. Καὶ πνευματικὴ πατρότητα χωρὶς ταυτόχρονη διακονία στὸ ἱερὸ θυσιαστήριον καταντᾷ «συμβουλευτικὴ» (counseling), κοσμικοῦ (γράφει: προτεσταντικοῦ!) τύπου.

β) **Τὸ πρότυπο τοῦ ἀδελφοῦ**: Πρῶτος ὁ Κύριος χρησιμοποίησε τὸ πρότυπο τοῦ ἀδελφοῦ, χαρακτηρίζοντας τοὺς μαθητὰς του ὡς «ἀδελφοὺς» του, ἀλλὰ, καὶ στὸν χώρο τῆς Ἐκκλησίας, ἀπὸ πολὺ νωρὶς, καθιερώθηκε οἱ πιστοὶ νὰ ὀνομάζονται «ἀδελφοὶ» (Πράξ. θ' 30, Ρωμ. α' 13, Α' Κορ. α' 1, Ἰακ. α' 2, Α' Ἰωάν. β' 7).

Ὁ ἱερεὺς, ἂν καὶ προϊστάμενος τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος (ἐνορίας), καὶ πνευματικὸς πατέρας τῶν πιστῶν δὲν παύει ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ὡς μέλος τῆς Ἐκκλησίας, νὰ εἶναι καὶ «ἀδελφός» τους. Αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ τὸ λησμονοῦν οἱ ἱερεῖς τῆς καινῆς ἱερωσύνης. Ἡ ἱερωσύνη εἶναι χάρισμα λειτουργικὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ δίδεται γιὰ ὀρισμένο ἔργο. Ὡστόσο, τὸ ἱερατικὸ αὐτὸ χάρισμα, δὲν ἀποκλείει, πολὺ περισσότερο, δὲν καταλύει τὴν ιδιότητα τοῦ μέλους τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ ἀδελφοῦ. Ὁ χριστιανὸς ἱερεὺς ποὺ εἶναι πνευματικὸς πατέρας τῶν πιστῶν δὲν παύει ταυτόχρονα νὰ εἶναι καὶ «ἐν Χριστῷ ἀδελφός» τους (Κολ. α' 2).

Οἱ ἀδελφοὶ δὲν σχετίζονται ἀπλῶς μεταξὺ τους, ἀλλὰ ἔχουν κοινὸ δεσμὸ αἵματος. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι ὁ ἱερεὺς δὲν πρέπει ἀπλῶς νὰ «σχετίζεται» μὲ τοὺς πιστοὺς, ἀλλὰ νὰ αἰσθάνεται ὡς πραγματικὸς ἀδελφός τους, «ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφεσ. α' 7, β' 13). Μὲ ἄλλα λόγια, ὁ ἱερεὺς καλεῖται, νὰ συμμερίζεται τὶς ἀνάγκες τῶν πιστῶν, νὰ συμπαρίσταται στὶς δυσκολίες τῆς ζωῆς τους καὶ νὰ βοηθεῖ στὴν ἀντιμετώπιση καὶ ἐπίλυση τῶν προβλημάτων τους, κυρίως τῶν πνευματικῶν.

γ) **Τὸ πρότυπο τοῦ ποιμένα:** Ὁ Χριστὸς, ὄχι μόνο χρησιμοποίησε τὸ πρότυπο τοῦ ποιμένα, γιὰ νὰ εἰκονίσει τὸ ἔργο του (Ματθ. κε' 32, Ἰωάν. ι' 16, κα' 15-17), ἀλλὰ καὶ ταύτισε τὸ πρόσωπό του μὲ τὸ πρότυπο αὐτό: «Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς» (Ἰωάν. ι' 11). Ἐξάλλου, πολὺ νωρὶς, οἱ ἱερεῖς καὶ ἀρχιερεῖς τῆς καινῆς ἱερωσύνης ὀνομάσθηκαν «ποιμένες» (Ἐφεσ. δ' 11). Τὸ ἔργο τοῦ «ποιμένα τῶν προβάτων» τὸ περιέγραψε πολὺ ὠραῖα ὁ Κύριος: «*Τὰ ἴδια πρόβατα καλεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. Καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἐμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ... Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς καὶ γινώσκω τὰ ἐμά... καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων*» (Ἰωάν. ι' 3-15).

Ὁ ἱερεὺς, ἐπομένως, ὡς ποιμένας τῆς ποιμνῆς τοῦ Χριστοῦ, ἔχει ὡς βασικὸ ἔργο του, πρῶτον, τὴν πνευματικὴ τροφοδοσίαν τῶν πιστῶν. Ὅπως ὁ ποιμένας παρέχει στὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς του τροφή, ἔτσι καὶ ὁ πνευματικὸς ποιμένας πρέπει νὰ φροντίζει γιὰ τὴν πνευματικὴ διατροφή τῶν λογικῶν προβάτων, τῶν πιστῶν. Τὰ πρόβατα ποὺ δὲν «ἐξάγει» ὁ ποιμένας «εἰς τόπον χλόης» (Ψαλμ. 22,2), θὰ ἐκλείψουν, λόγῳ ἔλλειψης τροφῆς. Καὶ οἱ πιστοί, τὰ λογικὰ πρόβατα, χωρὶς πνευματικὴ τροφοδοσία θὰ νεκρωθοῦν ἀπὸ «λιμὸν ἀκοῦσαι λόγον Κυρίου» (Ἀμῶς ἦ' 11).

Ὁ ἱερεὺς, ὡς ποιμένας, ὀφείλει, δεύτερον, νὰ ὀδηγεῖ τὰ λογικὰ πρόβατα, τοὺς πιστοὺς. Ὁ Κύριος δὲν χαρακτήρισε τυχαίως τοὺς χριστιανούς ὡς «πρόβατα». Καὶ τοῦτο, διότι οἱ πιστοί, ζῶντες ἐντὸς τοῦ κόσμου ἀντιμετωπίζουν τὸν κίνδυνο τῆς παραπλάνησης, τῆς ἐκτροπῆς ἀπὸ τῆς «ὁδοῦ τῆς ζωῆς» στὴν ὁδὸ τῆς

«ἀπωλείας» (Ματθ. ζ' 13-14). Οἱ πιστοί, ἐπομένως, ἔχουν ἀνάγκη καθοδηγήσεως καὶ συνεχοῦς προσανατολισμοῦ καὶ ὁ ἱερεὺς ὀφείλει νὰ προϊσταται, νὰ προηγείται, νὰ βαδίζει πρῶτα αὐτὸς τὴν ὁδὸ τοῦ Κυρίου, γιὰ νὰ τὸν ἀκολουθοῦν τὰ πρόβατα.

Ὁ ἱερεὺς, τρίτον, ὀφείλει νὰ προστατεύει τὰ λογικὰ πρόβατα. Ὁ Κύριος ἀναφέρθηκε ἰδιαίτερα στὸν κίνδυνο ποὺ διατρέχουν τὰ πρόβατα ἀπὸ τοὺς λύκους (Ματθ. ι' 16, Ἰωάν. ι' 12). Οἱ πιστοί, τὰ λογικὰ πρόβατα ἀπειλοῦνται ἀπὸ τὸν νοσητὸ λύκο, τὸν διάβολο καὶ τὰ ὄργανά του, τοὺς ψευδοδιδασκάλους καὶ τοὺς ψευδοπροφήτες. Ὁ ἱερεὺς καλεῖται νὰ προστατεύει τοὺς πιστοὺς ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς «βαρεῖς λύκους» ποὺ εἰσπηδοῦν ὑπούλα καὶ δόλια στὴ μάνδρα τῶν προβάτων, «ἐν ἐνδύμασι προβάτων» (Ματθ. ζ' 15, πρβλ. προβατοσχημοὶ λύκοι).

δ) **Τὸ πρότυπο τοῦ φίλου:** Ὁ Χριστὸς χρησιμοποίησε τὸ πρότυπο τοῦ φίλου, γιὰ νὰ χαρακτηρίσει τοὺς μαθητὰς του (Λουκ. ιβ' 4, Ἰωάν. ια' 11). Ὁ φίλος εἶναι ἡ προσωποποίηση τῆς στενῆς καὶ μόνιμης σχέσης δύο ἢ περισσοτέρων ἀνθρώπων. Ἡ φιλία δὲν εἶναι ἀπλῶς μιὰ γνωριμία οὔτε μιὰ ἐπαγγελματικὴ σχέση. Εἶναι ἐλεύθερος, σταθερὸς καὶ μόνιμος δεσμός. Οἱ γνωριμίες εἶναι ἐφήμερες καὶ οἱ ἐπαγγελματικὲς σχέσεις εἶναι προσωρινές καὶ συνήθως ἄστατες, λόγῳ τοῦ ὅτι ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὸ ὑλικὸ συμφέρον, τὸ χρῆμα. Ἡ φιλία εἶναι μιὰ σχέση ποὺ δὲν διαταράσσεται οὔτε διακόπτεται ἀπὸ ὑστερόβουλες σκέψεις καὶ ἀπὸ μικρὰ ἢ μεγάλα συμφέροντα. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ σχέση φιλίας εἶναι στενὰ συνδεδεμένη μὲ τὴν ἀγάπη ποὺ φθάνει μέχρι τῆς θυσίας. Ὁ φίλος θυσιάζεται γιὰ τὸ φίλο του. Αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὴν φιλία σύναψε ὁ Χριστὸς μὲ τοὺς πιστοὺς, ὅπως ὁ Ἰδιος τὸ δήλωσε: «*Μεῖζονα ταύτης ἀγάπης οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ*» (Ἰωάν. ιε' 13).

Ὁ ἱερεὺς καλεῖται νὰ ἐνσαρκώνει τὸ πρότυπο τοῦ φίλου. Οἱ σχέσεις του μὲ τοὺς πιστοὺς πρέπει νὰ εἶναι φιλικές καὶ ὄχι ἐξουσιαστικὲς ἢ δουλικές. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ὁ ἱερεὺς πρέπει νὰ ἐπικοινωνεῖ μὲ τοὺς πιστοὺς ὄχι μὲ ἐντολές, διαταγές καὶ προστάγματα, ἀλλὰ νὰ συνδέεται καὶ σχετίζεται μὲ αὐτοὺς μὲ στενοὺς δεσμοὺς φιλίας. Στὸ θέμα αὐτὸ ἀναφέρθηκε ὁ Κύριος, λέγοντας: «*Οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δούλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος. ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους*» (Ἰωάν. ιε' 15). Ἡ σχέση τοῦ οἰκοδοσίου μὲ τοὺς δούλους εἶναι ἐξουσιαστικὴ, κυριαρχικὴ. Ὁ προϊστάμενος δὲν συνδέεται μὲ τοὺς ὑπαλλήλους του μὲ σχέσεις φιλίας, ἀλλὰ μὲ σχέσεις ὑπηρεσιακῆς καί, ἐπομένως, τυπικῆς.

Οἱ σχέσεις τοῦ ἱερέα μὲ τοὺς πιστοὺς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἐξουσιαστικὲς καὶ κυριαρχικὲς οὔτε ἀκόμη ὑπηρεσιακῆς, τυπικῆς. Ὁ ἱερεὺς πρέπει νὰ σχετίζεται μὲ τοὺς πιστοὺς μὲ σχέσεις πραγματικῆς καὶ οὐσιαστικῆς φιλίας. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι οἱ σχέσεις τοῦ ἱερέα

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Του κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΑΗ, Καθηγητού του Παν/μίου Θεσσαλονίκης

(Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος)

Με τὸν τρόπο αὐτόν, τὴν τέλεση δηλαδή «μικρῶν ἀγρυπνιῶν», οὔτε ἡ εὐχαριστιακὴ νηστεία θίγεται οὔτε ἡ προσέλευση τῶν πιστῶν στὴν θεία κοινωνία παρακωλύεται. Ἀντιθέτως κατὰ τὸ πρότυπο τῆς πασχαλινῆς ἀγρυπνίας καὶ κοινωνίας, ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν κατ' ἀναλογίαν ἐφαρμογὴ τῆς σχετικῆς διατάξεως τοῦ Τυπικοῦ τοῦ ἁγίου Σάβα περὶ ἐπιταχύνσεως τῆς τελέσεως τῆς θείας λειτουργίας «διὰ τὸν κόπον τῆς ἀγρυπνίας», αἰσθη-

τῶς διευκολύνεται.

Ἀντιθέτως ἡ ἄλλη λύση ποὺ προτείνεται καὶ ἀπὸ μερικοὺς προωθεῖται, ἡ τέλεση δηλαδή κατὰ τὸ πρότυπο τῆς προηγουμένης, τελείας λειτουργίας κατὰ τὶς ἀπογευματινὲς ἢ πρῶτες νυκτερινὲς ὥρες, μπορεῖ μὲν νὰ εἶναι ἐξυπηρετικὴ καὶ νὰ μὴν ἀντιφάσκει πρὸς τὸν ἀδέσμευτο χρονικῶς χαρακτήρα τῆς θείας λειτουργίας, ἀλλὰ σαφῶς συγκρούεται καὶ ἀνατρέπει τὶς περὶ εὐχαριστιακῆς νηστείας ἀρ-

μὲ τοὺς πιστοὺς δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἐπιφανειακὲς καὶ ὑποκριτικὲς, σὰν αὐτὲς ποὺ δημιουργοῦσαν οἱ φαρισαῖοι (πρβλ. Ματθ. κγ' 28), ἀλλὰ σχέσεις ποὺ θὰ βασιζοῦνται στὴν εἰλικρίνεια καὶ τὴν ἀλήθεια (Α' Κορ. ε' 8).

ε) Τὸ πρότυπο τοῦ συζύγου (νυμφίου): Ὁ Χριστός, γιὰ νὰ χαρακτηρίσει τὸν ἑαυτό του, ὑπερβαίνοντας κάθε ὄριο σεμνοτυφίας τῶν ἠθικοδιδασκάλων, χρησιμοποίησε τὸ πρότυπο τοῦ συζύγου - νυμφίου (Ματθ. θ' 15, κε' 1 ἐξ., Ἰωάν. γ' 29). Ὁ σύζυγος δὲν σχετίζεται ἀπλῶς μετὰ τὴν σύζυγό του, ἀλλὰ οἱ δύο συνιστοῦν «σάρκα μίαν» (Ματθ. ιθ' 6), ἓνα σῶμα. Τὶς συνέπειες αὐτῆς τῆς πραγματικότητος τὶς ἀναφέρει μίαν πρὸς μίαν ὁ ἀπόστολος Παῦλος: «οὐ δύναται ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρὶ, χρειάν σου οὐκ ἔχω. ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσὶ, χρειάν ὑμῶν οὐκ ἔχω. Ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστι... ὁ Θεὸς συνεκέρασε (= συναρμολόγησε) τὸ σῶμα... ἵνα μὴ ἦ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μερμινῶσι τὰ μέλη. Καὶ εἴτε πάσχει ἐν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη. εἴτε δοξάζεται ἐν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη» (Α' Κορ. ιβ' 21-26). Ὁ ἱερεὺς, κατὰ ταῦτα, δὲν σχετίζεται ἀπλῶς μετὰ τοὺς πιστοὺς τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος, ἀλλὰ συνάπτει μετὰ αὐτοὺς δεσμοὺς «γάμου», δεσμοὺς δηλαδή πιστότητος καὶ ἀμοιβαίας ἀγάπης. Ὁ ἱερεὺς, ἐπομένως, πρέπει νὰ ἐνώνεται μετὰ τοὺς πιστοὺς τῆς ἐνορίας του καὶ νὰ ἀποτελεῖ ἓνα σῶμα καὶ «μία σάρκα» καὶ ἡ ἔνωση αὐτὴ πρέπει νὰ εἶναι ἰσόβιος καὶ νὰ μὴ διασπάται ἢ διαλύεται⁵.

στ) Τὸ πρότυπο τοῦ διακόνου: Ὁ Χριστός, ὄχι μόνο χρησιμοποίησε τὸ πρότυπο τοῦ διακόνου γιὰ νὰ χαρακτηρίσει τὸν ἑαυτό του, ἀλλὰ καὶ τὸ ἔδειξε στὴν πράξη καὶ τὴν καθημερινὴ ζωὴ του: «ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι» (Ματθ. κ' 28). «Ἐγὼ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακωνῶν» (Λουκ. κβ', 27).

Ἡ ἔννοια τῆς διακονίας ταυτίζεται μετὰ τὴν ἔννοια

τῆς ἐργατικότητος. «Διάκονος» ποὺ δὲν ἐργάζεται εἶναι ὀπιδήποτε ἄλλο, ἐκτὸς ἀπὸ «διάκονος». Τὸ πρότυπο τοῦ διακόνου, ἐπομένως, συνδέεται μετὰ τὴν ἐργατικότητα. Ὁ ἱερεὺς, ὡς «διάκονος» τῶν πιστῶν⁶, καλεῖται νὰ ἐργάζεται συνεχῶς καὶ ἐπιμελῶς γιὰ τοὺς πιστοὺς τῆς ἐνορίας του.

Τὸ πρότυπο τοῦ διακόνου συνδέεται ἐπίσης καὶ μετὰ τὴν ἔννοια τῆς αὐταπαρνήσεως. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ὁ ἱερεὺς καλεῖται νὰ ὑπηρετεῖ τοὺς πιστοὺς καὶ ὄχι νὰ ὑπηρετεῖται ἀπ' αὐτοὺς.

1. Περισσότερα γιὰ τὸ θέμα αὐτό, βλ. στὴ μελέτη μας, Τὸ σύγχρονο ἀστικὸν περιβάλλον, ὡς ποιμαντικὸν πρόβλημα, σελ. 186 ἐξ.

2. Ὅταν κάποτε μετὰ ἐπισκέφθηκε ἓνας διαμαρτυρόμενος «πάστορας», συνηθισμένος ἀπὸ τὴν ἐπικρατοῦσα στὴν Ἐκκλησίαν μας παράδοση, τὸν ἀποκάλεσα «πάτερ». Ἐκεῖνος ἀντέδρασε ἀμέσως, δηλώνοντάς μου ὅτι δὲν ἔχει τὸ χάρισμα τῆς ἱερωσύνης καὶ ἐπομένως δὲν ἀσκει πνευματικὴ πατρότητα. Ἦταν «ἀπλῶς ἓνας θρησκευτικὸς λειτουργὸς (minister) καὶ ὄχι ἱερεὺς (priest).

3. Δυστυχῶς δὲν λείπουν περιπτώσεις, ὅπου ἱερεῖς κάνουν κακὴ χρῆση τῆς πνευματικῆς πατρότητος. Οἱ ἱερεῖς αὐτοί, ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ζημιώνουν τὶς ψυχὰς ποὺ ἔχουν ἀνάγκη τῆς πνευματικῆς πατρότητος καὶ καταφεύγουν σ' αὐτοὺς καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, προσφέρουν ἓνα «ἄλλοθι» σὲ ὅσους δὲν ζοῦν πνευματικὴ ζωὴ καὶ μιὰ ἀφορμὴ στοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἐκκλησίας νὰ κατηγορήσουν καὶ νὰ διαβάλλουν τὸ ἔργο τῆς.

4. Ὡς γνωστόν, στὴν Ἐκκλησίαν μας, ἡ πνευματικὴ πατρότης θεωρεῖται κατεξοχὴν «πνευματικὸν λειτουργήμα», οἱ ἱερεῖς δὲ ποὺ τὸ ἀσκοῦν ἐπιλέγονται ἀπὸ τοὺς κατὰ τόπους Ἐπισκόπους, οἱ ὁποῖοι καὶ παρέχουν στοὺς ἱερεῖς αὐτοὺς σχετικὴ προφορικὴ ἢ (κυρίως) γραπτὴ ἀδεια. Τὸν τύπο τοῦ εἰδικοῦ «ἐνταλτηρίου Γράμματος», βλ. Πηδάλιον, ἐκδ. Παπαδημητρίου, σελ. 758.

5. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ὁ ἱερεὺς πρέπει νὰ παραμένει ἰσοβίως στὴν ἐνορία, γιὰ τὴν ὁποία χειροτονήθηκε. Ὁ ἱερεὺς δὲν πρέπει νὰ μετατίθεται, παρὰ μόνο σὲ περιπτώσεις σοβαρῶν κανονικῶν παραπτώματων.

6. Σηῖμα ὀξύμωρον, ἀσφαλῶς! Μέσα, ὅμως, στὰ πλαίσια τῆς καινῆς ἐν Χριστῷ ἱερωσύνης συμβαίνουν αὐτὰ τὰ παράδοξα: ὁ Χριστὸς νὰ πλένει τὰ πόδια τῶν μαθητῶν του, ὁ Ἐπίσκοπος νὰ διακονεῖ τοὺς ἱερεῖς τῆς ἐπισκοπῆς του καὶ οἱ ἱερεῖς νὰ διακονοῦν τοὺς λαϊκοὺς τῆς ἐνορίας τους...

χαιότατες παραδόσεις. Για κάθε τέλεση τῆς θείας λειτουργίας καὶ τὴν συμμετοχὴ στὰ μυστήρια ἰσχύει ἀπαραιτήτως ἡ διάταξη ὅτι τελούνται «ὑπὸ νηστικῶν ἀνθρώπων». Ἐν προκειμένῳ εἶναι ἰδιαίτερα διαφωτιστικὸς ὁ μὴ κανὼν τῆς Συνόδου τῆς Καρθαγένης τῆς Ἀφρικῆς, ποὺ προκειμένου νὰ γίνῃ ἡ ἐκφορὰ χριστιανῶν, ἀκόμη καὶ ἐπισκόπων, ποὺ πέθαναν «κατὰ τὸν δειλινὸν καιρὸν» καὶ ἔπρεπε, λόγῳ τῆς θερμότητος τοῦ κλίματος, νὰ ταφῶν ἀμέσως, νὰ μὴν τελεῖται, ὅπως ἐπέβαλλε ἡ τάξις, τὸ μυστήριον τῆς θείας εὐχαριστίας, ἀλλὰ ἡ κηδεῖα νὰ γίνῃται «μόναις εὐχαίς», ἂν οἱ μετέχοντες καὶ μέλλοντες νὰ τελέσουν αὐτὴν «ἀριστήσαντες εὐρεθῶσι». Ὁ ὅρος τῆς εὐχαριστιακῆς νηστείας ἴσχυε ἀπολύτως, καὶ ἰσχύει καὶ σήμερον. Τέλεση δὲ λειτουργίας χωρὶς συμμετοχὴ σ' αὐτὴν διὰ τῆς θείας κοινωνίας τῶν λειτουργῶν, κατὰ δύναμιν δὲ καὶ κατὰ προαίρεσιν καὶ τοῦ λαοῦ, εἶναι τελείως ἀδιανόητη.

Βεβαίως γιὰ τὴν παρὰκαμψη τοῦ σκοπέλου αὐτοῦ προβάλλονται δύο δυνατότητες: Πρῶτο, νὰ ὀρισθεῖ ἓνα χρονικὸ ὄριο εὐχαριστιακῆς νηστείας βάσει ἰατρικο-φυσιολογικῶν δεδομένων, τὰ ὁποῖα θὰ προκαθορίζουν τὸν χρόνον λήψεως τροφῆς πρὸ τῆς θείας λειτουργίας - κοινωνίας, οὕτως ὥστε οἱ ἄνθρωποι νὰ εἶναι «νήστειοι», δηλαδὴ μὲ κενὸ τὸν στόμαχο κατ' αὐτὴν. Δεύτερο, νὰ ἰσχύει ὁ παραδοσιακὸς κανὼν τῆς ἀπὸ τῆς μεσονυκτίου ἀφαγίας γιὰ τοὺς προοιουμένους νὰ κοινωνήσουν, ὅσο βαρὺς καὶ ἂν φαίνεται ὁ ὅρος αὐτός. Καὶ οἱ δύο λύσεις εἶναι κατ' ἀρχὴν ἀπαράδεκτες. Ὡς πρὸς τὸ πρῶτο, ἔχει ἐπιχειρηθεῖ κάτι ἀνάλογο στὴν Δυτικὴ Ἐκκλησία, ποὺ, ξεκίνησε μὲν ἀπὸ ἀγαθὸ σκοπὸ, τὴν διευκόλυνση δηλαδὴ κλήρου καὶ λαοῦ γιὰ τὴν τέλεση ἐσπερινῶν λειτουργιῶν καὶ τὴν προσέλευση στὴν κοινωνία, κατέληξε δὲ στὴν κατάλυση τῆς εὐχαριστιακῆς νηστείας. Τὸ νὰ ὀρισθοῦν βάσει τῶν ἰατρικῶν δεδομένων εἶδη τροφῶν καὶ ποτῶν, εἰδικῆς περιπτώσεις γιὰ παιδιὰ, γέροντες ἢ ἀσθενεῖς καὶ ὀδοιπόρους καὶ ὁ ἀνάλογος χρόνος γιὰ τὴν λειτουργία τῆς πέψεως, εἶναι πράγματα σχολαστικὰ καὶ ἀλλότρια πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν παράδοση τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τῆς εὐχαριστιακῆς νηστείας. Εἶναι, νομίζω, ἐκτὸς ἀμφιβολίας ὅτι πολὺ γρήγορα θὰ ὀδηγήσουν σὲ φθορὰ τῆς τάξεως καὶ σὲ ἀνεπιθύμητες καὶ ἀντιπαραδοσιακῆς ἐκτροπές.

Καὶ δεύτερο, ἴσως καὶ κυριότερο. Ἡ ἐπέκταση τῆς νηστείας σὲ μὴ νήστιμες ἡμέρες κωλύεται ἀπὸ αὐτὴν τὴν παράδοση καὶ τάξις τῆς Ἐκκλησίας. Ἄν ἡ θεία λειτουργία τελεῖται κατὰ τὰ ἀπογεύματα ἢ κατὰ τὶς πρὸ τοῦ μεσονυκτίου ὥρες τῶν Κυριακῶν

καὶ τῶν ἑορτῶν καὶ τηρεῖται κατ' αὐτὲς ἀπόλυτος εὐχαριστιακὴ νηστεία, οἱ χαρμόσυνες ἡμέρες μεταβάλλονται σὲ ἡμέρες πένθους καὶ κατανύξεως, ὄχι παρουσίας τοῦ νυμφίου, ἀλλὰ ἀναμονῆς καὶ προετοιμασίας. Αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι τὸ πνεῦμα τῆς εὐχαριστιακῆς νηστείας, ἡ δὲ ἐπιτάχυνση τῆς ὥρας τῆς τελέσεως τοῦ μυστηρίου τῆς θείας εὐχαριστίας καὶ τῆς κατ' αὐτὸ κοινωνίας κατὰ τὶς ἡμέρες τῶν μεγάλων ἑορτῶν, ἡ ἐπιβράδυνση κατὰ τὶς μὴ ἑορτάσιμες ἡμέρες καὶ ἡ ἀκόμη μεγαλύτερα ἐπέκταση τῆς εὐχαριστιακῆς νηστείας κατὰ τὶς νήστιμες ἡμέρες, αὐτὸ ἀκριβῶς ἐκφράζουν καὶ ὄχι τὴν φυσιολογικὴν λειτουργία τοῦ πεπτικοῦ μας συστήματος. Αὐτὴ εἶναι, τρόπον τινά, αὐτονόητος. «Ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην (τὴν κοιλίαν) καὶ ταῦτα (τὰ βρώματα) καταργήσει» (Α' Κορ. 5' 13).

Ὁ γράφων δὲν εἶναι οὔτε σὲ θέση οὔτε καὶ ἀρμόδιος νὰ σταθμίσει ἂν οἱ ποιμαντικοὶ λόγοι, ποὺ προβάλλονται γιὰ τὴν δικαίωση τῶν ἐσπερινῶν λειτουργιῶν, εἶναι τόσο ἰσχυροὶ καὶ οἱ ἀνάγκες γιὰ τὴν τέλεσή τους ἀναπόδραστες. Ἴσως καὶ γιὰ τὸν λόγο αὐτὸν τὶς ὑποτιμᾷ, νομίζοντας ὅτι στὴν γνωστὴ σ' ἐμᾶς περιοχὴ δὲν δικαιώνονται. Ἴσως σὲ ἄλλα μέρη ὅπου οἱ συνθήκες ζωῆς εἶναι διαφορετικῆς, ἡ δὲ συμβίωση μὲ ἀλλοθρησκούς ἢ ἀλλοδόξους λαοὺς ἐπιβάλλει τὴν ἐξεύρεση παρομοίων λύσεων, τὸ ζήτημα παίρνει ἄλλες διαστάσεις καὶ χρήζει ἄλλης ἀντιμετωπίσεως. Πάντως οὕτως ἢ ἄλλως πρόκειται γιὰ ἓνα πολὺ σοβαρὸ θέμα, ποὺ ἡ ἀντιμετώπισή του εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ ἐγκαίρως καὶ σοβαρῶς ἀπὸ τὰ ἀρμόδια ἐκκλησιαστικὰ πρόσωπα, μετὰ ἀπὸ ἐπισταμένη μελέτη τῆς παραδόσεως καὶ τῶν εἰδικῶν ποιμαντικῶν συνθηκῶν καὶ ἀπαιτήσεων κάθε περιοχῆς. Θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ μόνον νὰ ἐπιμείνω ὡς πρὸς τὴν σοβαρότητα καὶ τὸ ἐπεῖγον τοῦ πράγματος. Ταπεινὰ δὲ κλείνοντας νὰ σημειώσω, κατὰ τὴν προσωπικὴ μου πάντα κρίση, ὅτι οἱ ποιμαντικῆς ἀνάγκες δὲν εἶναι τέτοιες ὥστε νὰ δικαιολογεῖται ἡ κατάλυση ἢ, ἐπὶ τὸ ἐπιεικέστερο, ἡ ἀλλαγὴ μᾶς ἀπὸ πολλῶν αἰῶνων ὑφισταμένης πράξεως τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν εἰσαγωγὴ ἐσπερινῆς τελείας λειτουργίας σὲ μὴ νήστιμες, ἀλλ' ἀντιθέτως ἑορτάσιμες ἡμέρες. Οἱ ἀνάγκες τῶν πιστῶν ἐπαρκῶς θεραπεύονται μὲ τὶς θεῖες λειτουργίες τῶν ἡμερῶν ἀργίας, τῶν Σαββάτων καὶ τῶν Κυριακῶν, καὶ μάλιστα μὲ τὶς λεγόμενες «μικρῆς ἀγρυπνίας» κατὰ τὶς παραμονὲς τῶν μεγάλων ἑορτῶν ἢ καὶ ἐκτάκτως, ὑπὸ τὸν ὄρον πάντοτε νὰ μὴ λειτουργοῦν, τρόπον τινά, ἀνταγωνιστικῶς πρὸς τὴν μεγάλη σύναξη τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν θεία λατρεία κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Κυριακῆς.

Σχεδία πόλις

Τοῦ κ. Α. Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

Πόλη καὶ κινηματογράφος

Ἄν στὸ περασμένο μας ἄρθρο μιλώντας γιὰ τὸν Θεὸ στὴν πόλη γράψαμε ὅτι «Ἐκκλησία καὶ πόλη συγκροτοῦν μία κοινοπολιτεία (κοινὴ πολιτεία)» μὲ στόχο ἴσως μία καινὴ πολιτεία, στὸ σημερινὸ θὰ θέλαμε νὰ σημειώσουμε τὴν τάση ποὺ επικρατεῖ γιὰ ἀδελφοποίηση μεταξὺ πόλεων ἀλλὰ καὶ τὴ δημιουργία ἐνὸς νέου εἴδους ἀμφικτιονιῶν, ὅπως γιὰ παράδειγμα τοῦ Ἐθνικοῦ Πολιτιστικοῦ Δικτύου Πόλεων. Σ' αὐτὸ μετέχουν διάφοροι Δήμοι τῆς Χώρας ποὺ ἡ πολιτιστικὴ τους παράδοση σηματοδοτεῖ τὴν ἐπιλογή μᾶς Τέχνης γιὰ νὰ ἐκπροσωπηθεῖ στὴν πόλη αὐτή. Τὸ *Θέατρο* στὸ Ρέθυμνο, ὁ *Κινηματογράφος* στὴ Δράμα, ἡ *Φωτογραφία* στὴ Σκόπελο, ἡ *Ἀρχιτεκτονικὴ* στὰ Χανιά κ.λπ. Οἱ Δήμοι προωθοῦν τὴν ἴδρυση Κέντρων τὰ ὁποῖα καὶ θεραπεύουν τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ τοῦ Δικτύου καὶ φροντίζουν νὰ ἀναδεικνύουν θέματα, πρωτοβουλίες, ἀνθρώπους ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὶς πτυχὲς τῆς συγκεκριμένης αὐτῆς Τέχνης.

Στὰ Χανιά γιὰ παράδειγμα ἰδρύθηκε τὸ Κέντρο Ἀρχιτεκτονικῆς τῆς Μεσογείου (Κ.Α.Μ.) ποὺ διευθύνεται ἀπὸ τὸν ἀρχιτέκτονα κ. Δημήτρη Ἀντωνάκη, τὸ ὁποῖο ἔχει προγραμματίσει γιὰ τὸ 1998 μιὰ σειρὰ ἐκδηλώσεων μὲ γενικὸ τίτλο *ἡ διάσταση τοῦ χώρου*. Στὴ σειρὰ αὐτὴ ἐπιδιώκεται ἕνας ἀπὸ τοὺς στόχους τοῦ Κ.Α.Μ. ποὺ εἶναι ἡ διερεῦνηση τῶν σχέσεων τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς μὲ τὶς ἄλλες Τέχνες. Σ' αὐτὴ τὴν ἐνότητα εἶχε ἐνταχθεῖ ἕνα μικρὸ ἀφιέρωμα ποὺ διερευνοῦσε τὴ «διάσταση τοῦ χώρου στὸν κινηματογράφο» μὲ θέμα *Πόλη καὶ Κινηματογράφος* (Χανιά 22-25 Ἰουνίου 1998).

Ὁ ἐπιμελητὴς τοῦ ἀφιέρωματος κ. Λεωνίδας Κακάρογλου, πολιτικὸς μηχανικὸς καὶ ὑπεύθυνος τοῦ Δημοτικοῦ Κινηματογράφου Χανίων, παρακινημένος ἀπὸ ἕνα ἄρθρο μου, ὅπου μιλοῦσα γιὰ τὶς Μνήμες τῶν πόλεων καὶ χαρακτηρίζα τὶς πόλεις ὡς ἕνα παλίμψηστο κώδικα, θέλησε νὰ συμμετάσχω σὲ συζήτηση στοργυλῆς τραπέζης στὶς 24 Ἰουνίου μιλώντας γιὰ τὴν πόλη καὶ τὶς μνήμες τῆς ὡς ἕνα κινηματογραφικὸ παλίμψηστο¹.

Κινηματογραφικὸ παλίμψηστο

Ἡ πόλη στὴν οὐσία τῆς εἶναι ἕνας παλίμψηστος κώδικας. Τὴν πόλη τὴν χτίζουμε πάνω στὴν πόλη. Οἱ διάφορες στρώσεις τῆς εἶναι «χίλια φύλλα», ποὺ σήμερα μὲ τὶς τεχνικὲς μπορούμε νὰ τὰ ἀπομονώσουμε καὶ ἀντὶ νὰ διαβάσουμε μιὰ ἱστορία, αὐτὴν ποὺ κείται στὴν ἐπιφάνεια, νὰ διαβάσουμε χίλιες δυὸ ἱστορίες γιὰ χίλιες καὶ μιὰ νύχτες παραμυθίας. Μᾶς δίνεται ἔτσι ἡ εὐκαιρία, ἂν τὸ θελήσουμε, νὰ ψηλαφήσουμε τὸ χώρο τῆς πόλης σὲ μιὰ *κινηματογραφικὴ γραφῆ*. Δὲν θὰ ἀρκεστοῦμε σὲ ἕνα καὶ μοναδικὸ σενάριο. Ἐὰν τὸ σενάριο εἶναι ἀπαραίτητο στοιχεῖο μᾶς ταινίας, τὸ *σενάριο* ποὺ ἔχει σκοπὸ σὰν καμβὰς νὰ συμμαζέψει ὅλα τὰ ἀπαραίτητα στοιχεῖα ποὺ θὰ στοιχειοθετήσουν τὴν κινηματογραφικὴ γραφῆ μᾶς πόλης δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἕνα καὶ μοναδικό, ὅταν μάλιστα ὡς στόχο τὸν προτάσσουμε νὰ ἐνεργοποιήσουμε τὴ μνήμη τῶν πόλεων.

Μιὰ τέτοια ἐνεργοποίηση τῆς μνήμης γιὰ περιγραφή τῆς πόλης καὶ κατάθεση τῆς μαρτυρίας μας προϋποθέτει τὴ γνωριμία μας μαζί της. Ὅπως καὶ γιὰ τὸν ἑαυτὸ μας, ἂν θελήσουμε νὰ τὸν γνωρίσουμε στοὺς ἄλλους πρέπει νὰ τὸν μάθουμε πρῶτα ἐμεῖς, τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὴν πόλη. Πόση ὅμως διάθεση ἔχουμε νὰ γνωρίσουμε τὴν πόλη μας γιὰ νὰ θελήσουμε μετὰ νὰ τὴν γνωρίσουμε στοὺς ἄλλους; Ἐστω καὶ ἂν τὴν ξέρομε ἀπ' ἔξω καὶ ἀνακατωτὰ ὁ τρόπος τῆς περιγραφῆς τῆς ἐξαρτᾶται ἐπίσης ἀπὸ τὰ μέσα ποὺ διαθέτουμε, ἀπὸ τὸ ταλέντο ποὺ μᾶς χαρακτηρίζει, ἀπὸ τοὺς συνεργάτες ποὺ θέλουν νὰ καταπιαστοῦν μὲ τὴν ὑλοποίησιν τῆς ιδέας μας. Παρ' ὅλ' αὐτὰ ἕνα ἐρώτημα παραμένει ἀναπάντητο: «Τί ξέρομε ἄραγε γι' αὐτήν»; Τὸ ἐρώτημα ποὺ ὁ Ζὰν Λὺκ Γκοντάρ ἔθετε στὴν ταινία του γιὰ τὸ Παρίσι. *Δυὸ τρία πράγματα ποὺ ξέρω γι' αὐτήν...*, τὸ ἐπαναλαμβάνουμε ὅλοι μας ἄνετα γιὰ τὴ μικρὴ ἢ τὴ μεγάλη μας πόλη.

Πόλη γιὰ νὰ τὴ ζεῖς

Στὴν ἀναζήτηση τῆς πόλης καὶ τῶν μνημῶν τῆς

ή κινηματογραφική γραφή δεν είναι ο μόνος τρόπος περιγραφής της. Ἡ ποίηση, ἡ πεζογραφία, ἡ ζωγραφική, ἡ γλυπτική, τὸ θέατρο ἀλλὰ καὶ ἡ θεολογία ὡς ἐπιστήμη καὶ τέχνη – στὴ φιλοκαλική της διάσταση, στὸ ἀνοιγμά της δηλαδή στὸ ὥραιο – ἔχουν ἀσχοληθεῖ μὲ τὴν πόλη. Ἡ καθεμιά μὲ τὸν δικό της τρόπο καταθέτει τὴν ἀντίληψή της καὶ τὴ μαρτυρία της γιὰ τὴν πόλη, γιὰ τὶς πόλεις. Ἡ πόλη ἐντάσσεται κι αὐτὴ σὲ μιὰ γενικότερη «ποιητικὴ τοῦ χώρου»². Δίνει πάντα τὴν ψευδαίσθηση ὅτι μπορεῖ νὰ καταχωρισθεῖ, νὰ ἀρχειοθετηθεῖ ἀπὸ τὴν γραφή³. Ἰδιαιτέρως μάλιστα ἀπὸ τὴν κινηματογραφικὴ γραφή μὲ τὶς τόσες τεχνικὲς δυνατότητες ποὺ μπορεῖ νὰ κάνει ἐγκάρσιες καὶ διαμήκεις τομὲς μέσα στὸ χρόνο καὶ στὸν χώρο, στὸν χρόνο ὡς παρελθόν, παρὸν καὶ μέλλον μὲ τὶς χωρο-τοπικὲς συναρτήσεις του καὶ νὰ προβάλλει τὴ διαχρονικότητα καὶ διατοπικότητα τῆς πόλης καὶ τῶν ἀνθρώπων της.

Ἡ κινηματογραφικὴ γραφή ἐνισχυμένη ἀπὸ τὴ συστράτευση καὶ τῶν ἄλλων καλλιτεχνικῶν καὶ τεχνικῶν γραφῶν μπορεῖ νὰ πραγματοποιήσει ἔστω καὶ μερικῶς αὐτὴ τὴν καταχώριση καὶ ἀρχειοθέτηση. Ὅχι ὅμως γιὰ χρῆση μουσειακῆ ὄχι γιὰ «κατίσχυση τοῦ εἰκονικοῦ πάνω στὸ πραγματικό». Στόχος δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι «μιὰ πόλη κολάζ, ἀσφαλὴς μέσα στὰ τεῖχη καὶ τὴν ἔγκυρη ὠραιότητά της, προοριζόμενη ὄχι γιὰ νὰ τὴ ζεῖ κανεὶς, ἀλλὰ γιὰ νὰ τὴν κοιτάζει»⁴.

Στόχος της θὰ πρέπει νὰ εἶναι τὶς ἀόρατες καὶ

τὶς κρυμμένες πόλεις νὰ τὶς κάνει ὁρατὲς καὶ παρούσες, γιὰτὶ «οἱ πόλεις εἶναι ἐπίσης ἀόρατες ὅταν ἡ δύναμη τοῦ βλέμματος ἀμβλυνθεῖ ἀπὸ τὴ συνήθεια»⁵. Ζητᾶμε μιὰ κινηματογραφικὴ γραφὴ ποὺ θὰ μπορέσει ν' ἀποτυπώσει τὶς μνήμες τῶν πόλεων ὄχι βέβαια σὲ ἐπίπεδο εἰκονικῆς πραγματικότητας ἀλλὰ σὲ ἐκεῖνο μιᾶς μυστικῆς πνευματικῆς γεωγραφίας.

Μιὰ τέτοια ἀποτύπωση θὰ σὲ παρακινεῖ ν' ἀνακαλύψεις μιὰ αὐθεντικὴ σχέση μὲ τὸν χώρο, μὲ τοὺς φυσικοὺς ἤχους τῆς πόλης, μὲ μόνον δεδομένο τὸ ἀνθρώπινο σῶμα νὰ κινεῖται μὲ ἀργὰ βήματα ἰχνηλατικῆς χορογραφίας σὰν ἐπάνω σὲ ἐπιφάνεια μιᾶς «Σχεδιάς Πόλεως»⁶, εἶδος Κιβωτοῦ ποὺ γλυστράει πάνω στὴν πλημμυρίδα καὶ σὲ ταξιδεύει μέσα στὸ χρόνο μὲ μιὰ διάσταση μεταφυσικῆ. Ἡ κινηματογράφησή της περιμένει τοὺς ἀξιους τεχνίτες της⁷.

1. Ἐλαβαν ἐπίσης μέρος ἡ Σώτη Τριανταφύλλου, συγγραφέας - κριτικὸς κινηματογράφου, ὁ Σταῦρος Σταυροῖδης, ἀρχιτέκτονας, ὁ Σίμος Ἰωσηφίδης, κριτικὸς κινηματογράφου καὶ ἐκδότης τοῦ περ. «Ἀντι-κινηματογράφος». Μέρους τῶν εἰσηγήσεων μαζί μὲ κριτικὰ σημειώματα γιὰ τὶς ταινίες ποὺ προβλήθηκαν κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ἀφιερώματος ἐκδόθηκαν σὲ κομψὸ τεύχος σὲ ἐπιμέλεια Λεωνίδα Κακάρου ἀπὸ τὸ Κ.Α.Μ., Χανιά 1998, 72 σ. Ἡ δική μου συμβολή στίς σ. 48-59. Σὲ κλισὲ τὸ ἐξώφυλλο τοῦ βιβλίου.

2. Γι' αὐτὴ τὴν ἔννοια, βλ. Gaston Bachelard, *Ἡ ποιητικὴ τοῦ χώρου*, Ἀθήνα, Ἐκδ. Ἰ. Χατζηνικολῆ, 1982 (P.U.F. 1957).

3. Βλ. τὸ προλογικὸ σημείωμα, Ἀναζητώντας τὴν πόλη, στὸ ἀφιέρωμα τοῦ περ. «Τὸ Δέντρο» *Γραφὲς τῆς περιπλάνησης* (21 ἐκδοχὲς γιὰ τὸ ταξίδι καὶ τὴν πόλη), ἀρ. 94, Ἰούλιος - Σεπτέμβριος 1994, σ. 5-6.

4. Τὰ δύο παραθέματα ἀπὸ τὸ ἄρθρο τοῦ Πέτρου Μαρτινίδη, *Πόλη καὶ θέαμα, πόλη-θέαμα, πολυθέαμα*, περ. «Θέματα χώρου + τεχνῶν», ἀρ. 26, 1995, σ. 150-154.

5. Ἡ δεύτερη πιθανὴ ἐξήγηση γιὰ τὶς ἀόρατες πόλεις, στὸ ἄρθρο τῶν Γιάννη καὶ Ἀναστασίας - Ἐρασμίας Πεπονή, *Σύνταξη καὶ ἐπιφάνεια στίς Ἀόρατες πόλεις* τοῦ Calvino, περ. «ἀρχιτεκτονικὰ θέματα», ἀρ. 28, 1994, σ. 187-191.

6. Ἰπαινίσσομαι τὸ χορευτικὸ συγκρότημα τῆς Ἀναστασίας Λύρα, ποὺ μετὰ τὴν Ἀθήνα ἐμφανίστηκε στὸ Λονδίνο στὸ πλαίσιο τοῦ φεστιβάλ «Ἡ Ἑλλάδα στὴ Βρετανία» καὶ θὰ ταξιδεύει καὶ σὲ ἄλλες εὐρωπαϊκὲς πρωτεύουσες. Βλ. ρεπορτάζ τῆς Σάντυς Τσαντάκη, *Ὅταν ἡ κίνηση σταματᾷ τὸ χρόνο*, ἐφημ. «Ἡ Καθημερινή» 19.6.1998, σ. 10.

7. Πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ σκοπεῖ τὸ ἐρευνητικὸ πρόγραμμα «Πόλεις καὶ μνήμες. Ἡ Ἀθήνα καὶ τὰ περίξ τῆς Ἀττικῆς», ποὺ ἐνεργεῖται ἀπὸ ὁμάδα ἐργασίας ὑπὸ τὴν ἐπισημονικὴ εὐθύνη τοῦ γραφοντος σπὸν Τομέα Χριστιανικῆς Λατρείας, Ἀγωγῆς καὶ Διαπομπάνσεως τοῦ Τμήματος Κοινωνικῆς Θεολογίας τῆς Θ.Σ.Π.Α. Βλ. ἄρθρο μου Πύλες τῆς μνήμης, περ. «Ὁ Ἐφημέριος» 1ης Ἰουνίου 1997, σ. 168-170.

ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

«Ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ»

Τοῦ Πανσο. Ἀρχιμ. κ. ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΒΑΡΛΑ

Μεγάλη σημασία ἐνέχουν οἱ ἀνωτέρω λόγοι τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν οὐρανοβάμονος θείου Παύλου. Καὶ ἡ σημασία τους ἔγκειται στὸ ὅτι ἀναφερόμενος πρὸς τὸ μαθητὴ του Τιμόθεο καὶ κατ' ἐπέκταση πρὸς ὅλους ἐμᾶς, μᾶς καλεῖ νὰ ἐνδυναμούμεθα ἐν Χριστῷ διὰ τῆς χάριτος τὴν ὁποία παρέχει πρὸς ὅλους μας.

Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, θεόδοτη δωρεὰ, παρεχόμενη πρὸς ὅλους μας, μᾶς καθιστᾷ ἱκανοὺς νὰ ἀποβαίνουμε Χριστομίμητοι, καὶ ἔτσι νὰ ἔχουμε ὅλες τὶς ἀπαραίτητες δυνατότητες γιὰ τὴ σωτηρία μας.

Κακοπάθεια ἐν Χριστῷ, νόμιμη ἄθληση, ἐργώδης προσπάθεια καὶ ἀγώνας, πίστη καὶ ὑπομονή, εἶναι οἱ θεμελιώδεις προϋποθέσεις, οἱ ὁποῖες πρέπει νὰ ἐνεργοποιούνται ἀπὸ ὅλους μας, μέσα ἀπὸ τὴν προοπτικὴ τῆς συμμετοχῆς μας στὴ μυστηριακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἔτσι ὁ ἀγώνας μας καθίσταται πολὺ πιὸ εὐκόλος γιὰ τὴ μέθεξι τῆς αἰώνιας ζωῆς στὴν ὁποία ὅλοι μας εἴμαστε καλεσμένοι.

Στὴν προσπάθειά μας αὐτῇ, τὴν ὄντως δύσκολη, ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ δὲ μᾶς ἀφήνει μόνους. Μᾶς συμπαρίσταται μὲ κάθε τρόπο, μᾶς ἐνισχύει, μᾶς κατευθύνει μὲ ἓνα τρόπο μοναδικό. Ὅλοι μας εἴμαστε ἐν δυνάμει ἅγιοι. Γι' αὐτὸ δὲν ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία. Παράδειγμα ὁ κατὰ τὴν 27ῃ Ἰουλίου ἐορταζόμενος ἅγιος, ἀθλοφόρος καὶ ἱαματικὸς Παντελεήμων.

Εὐλογία πνευματικὴ πρὸς ὅλους ἐμᾶς καὶ πνευματικὸς δείκτης πορείας πρὸς τὴν κατὰ Θεὸ πορεία μας, ἡ μνήμη του, τὴν ὁποία εὐλαβούμεθα, ἀποτιόντες τὴν εὐλαβικὴ τιμὴ ἢ ὁποία τοῦ ἀρμόζει, ὅπως ἀρμόζει σὲ κάθε ἅγιο τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ὁ ἅγιος ἀποτελεῖ τὸν καρπὸ τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας μας. Καὶ ἐὰν ἡ πίστη αὐτῇ ἔχει τὴ δυνατότητα νὰ ἀποδίδει καρπούς, ἡ Ἐκκλησία μας ἀναδεικνύει ἁγίους καὶ μάρτυρες. Ἅγίους οἱ ὁποῖοι μὲ τὴ ζωὴ τους ἀποτελοῦν παράδειγμα, ἁγίους οἱ ὁποῖοι δὲν ὑπέρξαν ἀπλᾶ οἱ μιμητὲς τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ ἀπέβησαν μάρτυρες, ἐνδυναμούμενοι γιὰ ὅλα αὐτὰ ἀπὸ τὴ χάρις τοῦ Ἰησοῦ, ἢ ὁποία προσδίδοντας στὴ ζωὴ τους «ὁσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς» καθίσταται πολλὰς φορὰς προϋποθέσεις τῆς δικῆς μας χριστομίμητης μαρτυρίας καὶ ζωῆς.

Μετά, λοιπόν, ἀπὸ αὐτὴ τὴ μεγάλη δωρεὰ μὲ τὴν ὁποία μᾶς πλουτίζει ὁ Θεὸς ἅς θεωρήσουμε καὶ ἐμεῖς χρεός, νὰ ἐτοιμάσουμε τὸν ἑαυτὸ μας,

οὕτως ὥστε νὰ γίνουμε μάρτυρες τῆς παρουσίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Διότι ἡ ὑπόθεσις τοῦ μαρτυρίου δὲν εἶναι ὑπόθεσις αἱμάτων μόνον, ἀλλὰ εἶναι καὶ ὑπόθεσις τῆς συνέχειας τῆς Πεντηκοστῆς, τῆς καθόδου καὶ τῆς παρουσίας τοῦ ἁγίου Πνεύματος στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Διότι ὅπως λέγει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «*Μεθ' ἡμῶν ἐστί (τὸ ἅγιον Πνεῦμα) εἰς τὸν αἰῶνα, δυνάμεθα πεντηκοστὴν αἰεὶ ἐπιτελεῖν*». Ἐπειδὴ, λοιπόν, ἡ Ἐκκλησία εἶναι συνεχῆς Πεντηκοστή, γι' αὐτὸ ἔχομε συνεχῆ κάθοδο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἐπομένως, σὲ τελευταία ἀνάλυση, ὁ λόγος στρέφεται πρὸς ἐμᾶς. Ἐὰν «*γυμνὰ ὁστέα ἀναβλύζουσιν ἰάματα*», τότε γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: Ἐμεῖς τὰ ζῶντα μέλη τῆς Ἐκκλησίας, εἴμεθα ἐνεργὰ μέλη, εἴμεθα μάρτυρες τῆς παρουσίας τοῦ ἁγίου Πνεύματος στὴ ζωὴ μας, ἢ ἀπλῶς ἀπὸ ἓνα τυπικὸ καθήκον ἐκκλησιαζόμεθα, τελοῦμε μερικὰ μυστήρια, κάνουμε τὸ σταυρὸ μας, ἀπαγγέλομε καὶ καμιά προσευχὴ γιὰ νὰ ἐξοφλήσουμε δήθεν τυπικὰ ἓνα χρέος; Πρέπει μέσα μας νὰ ἀγωνίζεται ὁ Χριστός, νὰ κατοικεῖ ἐντὸς μας ὁ Χριστός, ἢ δὲ παρουσία τοῦ Χριστοῦ ἐντὸς μας εἶναι ἡ εὐωδία ἢ πνευματικὴ, εἶναι ἡ παρουσία τοῦ ἁγίου Πνεύματος, στὴ ζωὴ μας, τὸ ὁποῖο μᾶς καθοδηγεῖ εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν καὶ μᾶς καθιστᾷ μάρτυρες τῆς πίστεως τοῦ ἡγαπημένου τῶν ἀγαπημένων, τοῦ ἐσφαγμένου ἀρνίου, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἐκατόμβες μαρτύρων ἐθυσιάσθησαν καὶ ἔδωσαν τὴ ζωὴ τους καὶ ἐμπλουτίσθησαν, μὲ τὴν εὐωδία τῆς χάριτος Του.

Τὸ παράδειγμα τῶν μαρτύρων τῆς Ἐκκλησίας μας συνέβαλε ἀποφασιστικὰ τόσο στὴν ἐμπέδωση τῆς πίστεως, ὅσο καὶ στὴν κατίσχυση τοῦ χριστιανισμοῦ. Οἱ μάρτυρες, οἱ ἅγιοι, κατέστησαν τύποι εὐσεβείας καὶ ὁδηγοὶ ὀρθοδοξίας καὶ ὀρθοπραξίας.

Τὸ μαρτύριο καὶ ἡ ἀγιότητα δὲν εἶναι ἡ ἔκφραση μιᾶς ἀφηρημένης καὶ θεωρητικῆς πίστεως καὶ ἀλήθειας, ἀλλὰ ἡ ὑπέρτατη, μοναδική, σωτήρια καὶ ζωντανὴ ἀλήθεια, ἢ ὁποία φέρει τὴ σφραγίδα τοῦ ἐνανθρωπήσαντος, σταυρωθέντος καὶ ἀναστάντος Κυρίου. Εἶναι προϋπόθεση θέας τοῦ Κυρίου τῆς δόξης καὶ δι' Αὐτοῦ τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ.

Τιμοῦμε τοὺς ἁγίους ὄχι μόνον γιὰ τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸ τὸν ὁποῖο ἀγωνίστηκαν, ἀλλὰ καὶ γιατί στὰ πρόσωπά τους ἀναγνωρίζεται ἡ συμβολὴ τους στὸ ἔργο τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας, ἀλλὰ καὶ ἡ ἔκ-

φραση τῆς ζώσας ἐνότητος τοῦ μυστικοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, ὡς τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ.

Εἶναι τὰ τηλαυγῆ παραδείγματα κακοπάθειας ἐν Χριστῷ, μᾶς κακοπάθειας, ἢ ὅποια συνέβαλε ἀποφασιστικά, ὄχι μόνο στή δική τους θεάρεστη κατὰ Χριστὸν ζωὴ, ἀλλὰ καὶ στήν κατὰ Χριστὸν ἄθληση καὶ τὸ μαρτύριο, ἀφοῦ προτίμησαν τὸ καλῶς ζῆν, ἀντὶ τοῦ κατὰ κόσμον ζῆν καὶ ἀπέβησαν διὰ τοῦ μαρτυρίου οἱ πρεσβευτὲς ὄλων ἡμῶν κατενώπιον τοῦ Θρόνου τῆς μεγαλωσύνης τοῦ Θεοῦ.

Τέτοιος ὑπῆρξε καὶ ὁ ἅγιος Παντελεήμων. Ἐλεῶν τοὺς πάντας, δικαίως ἀποκλήθηκε Παντελεήμων. Ἐνσάρκωση τῆς ἀρετῆς τὸ ὄνομά του. Ἐζήσε ἐλεῶν καὶ ἰώμενος καταστάς ὄχι ἀπλῶς ἐλεήμων, ἀλλὰ Παντελεήμων. Ὀνομαζόμενος προηγουμένως Παντολέων, ἀναγνωρίζεται πλέον ἅγιος Παντελεήμων.

Προτίμησὶς τοῦ ἢ ἰατρικῆ ἐπιστήμῃ. Ἡ δυσκολότερη ἐπιστήμη τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ συμπαθέστερη τῶν χριστιανῶν. Ἐφάπτεται τοῦ ὄλου ἀνθρώπου. Τοῦ ψυχοσωματικοῦ αὐτοῦ πλάσματος ποῦ γεννᾶται στὸν πόνο καὶ πεθαίνει στήν θλίψη. Ψυχὴ καὶ σῶμα εἶναι τὸ ἀντικείμενο τοῦ Ἁγίου. Θρέμμα τῆς φημισμένης πόλεως Νικομήδειας, τὴν ὅποια ὑμνοῦν οἱ πρῶτοι χριστιανικοὶ αἰῶνες ὡς τὴν «*εὐαρίθμιον τῶν πόλεων*» μὲ τὴν ἐξέχουσα φυσιογνωμία τῆς στήν ἐκκλησιαστικὴ καὶ πολιτικὴ γεωγραφία.

Εὐστόργιος καὶ Εὐβούλη οἱ γονεῖς του, τοῦ ἐχάλκευσαν τὴ βούληση πρὸς τὸ καλὸ τῶν συνανθρώπων καὶ τὴ στοργὴ πρὸς πάντα ἄνθρωπο. Ἄλλ' ὑπερβάλλει τῆς ἰατρικῆς του ιδιότητος τὴ δύναμη ἢ θαυματουργικὴ του ἐπέμβαση. Ὡς ἄνθρωπος ἰατρὸς καὶ ὡς Ἅγιος θεραπευτὴς, θεραπεύει τὰς νόσους τῶν ἀσθενούντων. Καὶ μετέρχεται τοῦ χριστιανοῦ διδασκάλου τὸ ὑπουργημα. Μετὰ τὴ θεραπεία τοῦ σώματος ἐπιβάλλεται ἡ χριστιανικὴ ἀποθεραπεία τῆς ψυχῆς.

Τὴν ἀγάπη του λοιπὸν στήν ἐκφραση τῆς ἐλεημοσύνης στὸν ἄνθρωπο καὶ τὸ αἷμα του στή δήλωσιν τῆς μαρτυρίας στὸν Θεό. Ἡ ἀγάπη πάντοτε, ἢ κάθε ἀγάπη σφραγίζεται μὲ αἷμα. Καὶ τὸ αἷμα κινούμενο ἀναδίδει ζωὴ. Μ' αὐτὸ τὸ αἷμα τοῦ μαρτυρίου συντηρεῖται ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Μαρτυρῶ γι' αὐτὰ ποῦ ἀγαπῶ. Καὶ ἀγαπῶ γι' αὐτὰ ποῦ ζῶ. Σταγόνες αἵματος εἶναι οἱ ἡμέρες τοῦ μάρτυρος ποῦ σταλάζουν ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τῆς ἀγαπώσης ζωῆς του.

Μεγαλομάρτυς ὁ ἅγιος Παντελεήμων. Ἰερομάρτυς ὁ ἅγιος Ἐρμόλαος. Λαμπρὸς μαθητὴς. Ἀξιωματικὸν πρόσωπο σεβασμίου διδασκάλου. Ὁ σεμνὸς λειτουργὸς καταβάλλει τὸ τίμημα τῆς διδα-

χῆς του. Ὁ μαθητὴς προσφέρει τὴν ψυχὴ του στὸ διδάσκαλο. Καὶ ὁ διδάσκαλος τὴ ζωὴ του. Γι' αὐτὸ συμπορεύονται στὸ μαρτύριο διδασκῶν καὶ διδασκόμενος.

«*Ἐλεημοσύνη εἰς τὸν αἰῶνα διαμένει*» (Σοφ. Σειρ. 40,17). Ἀποστάζει ἡ ζωὴ τοῦ Ἁγίου τὸ δίδαγμα τῆς. Τὴν αἰωνιότητα τῆς ἀρετῆς τῆς ἐλεημοσύνης. Δικαίως λοιπὸν μακαρίζονται οἱ ἐλεήμονες. Κατὰ τὴ Χρυσοστόμεια ρῆσιν «*Ἐλεοῦσιν ὡς ἄνθρωποι, ἐλεοῦνται δὲ παρὰ τοῦ Θεοῦ. Οὐκ ἔστι δὲ ἴσος ἀνθρώπινος ἔλεος καὶ θεῖος*». Βεβαίωση ἄλλωστε ἔχουμε «*δανεῖζει Θεῷ ὁ ἐλεῶν πτωχόν, κατὰ δὲ τὸ δόμα αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐτῷ*» (Παροιμ. 19,17).

«*Κύριε ἐλέησον*» εἶναι τὸ μεγαλειῶδες αἴτημα τοῦ προσευχομένου. Συνοψίζοντες τὰ σφάλματα τῆς ζωῆς, τίς παραβάσεις τοῦ καθήκοντος, τὰ παραπτώματά μας ἀναζητοῦμε Θεὸν ἐλεήμονα καὶ μόνον. Στὸ πρόσωπό Του εὐρίσκουμε δικαιοσύνη καὶ ἀγάπη. Γι' αὐτὸ καὶ ἐλεγχόμεθα στήν Παύλειο ρητὴ διακριβῶσιν «*Τί ἔχεις, ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβόν;*». Ὁ Θεὸς δημιουργεῖ. Ὁ ἄνθρωπος λαμβάνει. Τὰ ὑπάρχοντά μας ζητοῦν οἰκονόμο. Χρῆσιν τοῦ διακονήματος δικαιοῦμεθα, ὄχι κατάχρησιν. Διορισμὸ ἔχουμε μὲ πίστωση χρόνου. Ἀλλοτριώσιν τοῦ πνευματικοῦ μας κόσμου αἰσθανόμεθα, ὅταν στερούμεθα αὐτῆς τῆς ψυχικῆς ἀνέσεως.

Τὴ χριστιανικὴ κοινωνία συγκρατεῖ ἡ ψυχικὴ μόρφωσις ποῦ προσφέρεται στὰ ἔργα τῆς εὐποιίας καὶ φιλανθρωπίας. Τότε δὲν ὑπάρχει διάκριση ὀφθαλμοῦ καὶ χειρὸς. Κεφαλῆς καὶ ποδῶν. Πότε ὄμως; Ὅταν ἀποτελοῦν ἄθροισμα στὸ ἄρμονικὸ σῶμα. Τοῦτο σημαίνει μέρημα «*ὑπὲρ ἀλλήλων*». Αὐτὸ βεβαίως ἀποκλείει ἀνοιγμα ὀκνηρίας καὶ ρῆγμα τεμπελιάς στὸ κοινωνικὸ σῶμα. Ἀντιθέτως ἀνάληψη εὐθυνῶν καὶ προσδιορισμὸ καθηκόντων.

Στὴν ἑόρτιο μνήμη τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος ἀφήνουμε τὸν ἔπαινο ἀνδρός. Μὲ τὴν εὐσέβεια τῆς μητέρας ἐξουδετέρωσε τὴν ἀσέβεια τοῦ πατέρα. Μὲ τὴν διδαχὴ τοῦ διδασκάλου κατέκτησε τὸ χῶρο τοῦ καθήκοντος. Στρατευμένος ἰατρικῶς στήν ἐλεημοσύνη ἐθήτευσεν ἐνδελεχῶς. Ὁλοθρευτὴς τῶν παθῶν. Θεραπευτὴς τῶν ψυχῶν. Προασπιστὴς τῆς πίστεως ἐμαρτύρησε. Καὶ ἔστησε τρόπαιον τῆς βιοτῆς του τὸν ἐλεήμονα Χριστό.

Αὐτοῦ τὸ ἔλεος καὶ ἡ φιλανθρωπία διὰ πρεσβειῶν τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος ἄς ἀποτελοῦν τὴν ἐλπίδα ὄλων μας γιὰ τὴ δυνατότητα συμμετοχῆς μας στή βασιλεία τοῦ Θεοῦ στήν ὅποια μᾶς ὀδηγεῖ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ποῦ ἐνδυναμώνει καὶ σώζει. Ἀμήν.

ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ: ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ*

Τού Προεβ. π. Γερασίμου Ζαμπέλη

Οί τελευταίες «ειδήσεις» είναι συγκλονιστικές:

★ Τα θρανία «μυρίζουν» ναρκωτικά. Έντρομη ή κοινή γνώμη, καθημερινά συνειδητοποιεί πώς τώρα πιά, τὰ ἀνήλικα παιδιά τοῦ σχολείου δὲν εἶναι... «ἀπλῶς» χρήστες, ἀλλὰ καί... ἔμποροι! Καμιά φορά, μάλιστα, μόνον ἔμποροι! ...Πῶς τὸ χάσις διακινεῖται μέσα ἀπὸ τὶς σχολικὲς σάκες σὰν νὰ ἦταν «σκονάκι», φωτογραφία, ἓνα πακέτο τσιγάρων ἔστω... Πῶς ἡ ἡλικία τῆς παραίσθησης, τῆς ἐμπορίας καὶ τῆς σύλληψης ἄγγιξε τὰ 12 καὶ «κατεβαίνει» πλέον στήν... προεφηβικὴ περίοδο!...

★ Ἡ μέση ἡλικία σήμερα ἐναρξῆς χρήσης οὐσιῶν εἶναι μεταξύ 14 καὶ 16. «Ἡ μαύρη χρονιά τῶν ναρκωτικῶν».

★ 64,3% τῶν χρηστῶν εἶχαν τὴν πρώτη ἐμπειρία μὲ κάναβη, 14,9% μὲ χάπια καὶ 4,9% μὲ ἠρωϊνὴ. Ἐπὶ τὰ 16 ἀρχίζουν τὰ ναρκωτικά...».

★ Οἱ μαθητὲς στὰ νύχια τοῦ λευκοῦ θανάτου ἔρευνα σὸκ γιὰ τὴν εἰσβολὴ τῶν ναρκωτικῶν στὰ σχολεῖα».

★ Ἄγγελοι θανάτου χτυποῦν στὰ σχολεῖα.

Καὶ ἡ διαφυγὴ στὸν κόσμον τῶν ναρκωτικῶν πρωταρχικὰ ὀφείλεται στὸ πνευματικὸ καὶ ἠθικὸ στράγγισμα, ποὺ στὸν καιρὸ μας ἔχουν ὑποστεί οἱ νέοι μας· στὸ «ἀπέραντο ἄδειο», γιὰ νὰ θυμηθοῦμε τὸν Γερμανὸ ποιητὴ, ποὺ δραματικὰ καὶ συγκλονιστικὰ βιώνουν στὴν καθημερινή τους ὁδοιπορία «γεμίζει» μὲ τὸν ἐφιαλτικὸ μιμητισμὸ τὴν ἐπικίνδυνη περιέργεια τὴν προκλητικὴ ἀδυναμία κατανόησης τοῦ κινδύνου τὸν ἐκρηκτικὸ αἰσθησιασμὸ τὴν ἀσυναίσθητη περιπέτεια στοὺς θολόπνυχτους χώρους τῶν διαβόημων μπάρ καὶ ντίσκο, ὅπου ἀλέθεται ἡ ἀνθρώπινη σάρκα καὶ στραγγίζει ἢ ἰκμάδα τῆς νεανικῆς ψυχῆς, γιὰ νὰ μαραθεῖ καὶ νὰ νεκρωθεῖ ἢ ζωηφόρος πνοὴ τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ προσώπου ἢ ἀξιοπρέπεια καὶ ἡ ἀγνότητα καὶ νὰ «χτυπηθεῖ» ἡ ἱερότητα τοῦ ἀνθρώπου.

* * *

Ἄσα προηγήθησαν δὲν εἶναι ἄστοχες φλυαρίες ἢ λογοτεχνικὲς ἀκροβασίες. Ἀποτελοῦν μία συγκλονιστικὴ καὶ αἰμάτινη πραγματικότητα. Ἀποκαλύπτουν τὴν ἀλήθεια, ποὺ πηγάζει μέσα ἀπὸ τὴν πύρινη λαίλαπα τοῦ κόσμου τῶν ναρκωτικῶν. Καὶ μὲ τὸ εἰδικὸ τῆς εἰδικὸ βάρος, σαρκωμένο σὰν ἀγωνία πρόληψης, ἐξόδου ἀπὸ τὸν ἐφιάλη τοῦ κιν-

δύνου, ἔρχεται νὰ μᾶς ὑπενθυμίσει τὴν ἀνάγκη μιᾶς ἄμεσης:

1. «Ἐπίθεσης» ἀγάπης

Οἱ αἰχμάλωτοι στὸν ἄστατο καὶ τόσο ἐπικίνδυνον κόσμον τῶν ναρκωτικῶν εἶναι ἄνθρωποι εὐαίσθητοι· εὐπιστοι καὶ εὐσυγκίνητοι. Ἔχουν τὴν ἀνάγκη μιᾶς καθαρῆς καὶ τίμιας στήριξης. Σύρθηκαν στὸν κόσμον τοῦ ἀφιονισμοῦ, γιὰτὶ δὲν διέθεταν ἀντίβαρον πονηρίας μὲ τὰ ὅποια θὰ μπορούσαν νὰ συντρίβουν τὸν ἐξουσιαστικὸ μηχανισμό φθορᾶς τῶν «ἐμπόρων». Παγιδεύθηκαν, γιὰτὶ τοὺς ἔπνιγε ἡ ἀπομόνωση καὶ ἡ καταθλιπτικὴ αἴσθησις μιᾶς σκληρῆς κοινωνικῆς ἀφιλίας, ἰδιαίτερα τὶς συγκλονιστικὲς στιγμὲς τῶν προσωπικῶν τους μεταπτώσεων. Ὅταν ἔλαβαν τὴν πρόκληση τῆς αἰχμαλωσίας δὲν εἶχαν τὴν ἀντοχὴ καὶ τὴν δυνατότητα τὴν δύναμη καὶ τὴν τόλμη νὰ τὴν κατανοήσουν, σὰν ἐπίσκεψη καὶ πρόκληση μιᾶς ἐφιαλτικῆς καταγίδος.

Ἐλαβαν τὸ μήνυμα, τὸ ζύμωσαν στὸν ἄστατο καὶ ἀνήσυχον, πονεμένο καὶ πικραμένο ἐσωτερικὸν τους κόσμον, σὰν ὥρα λύτρωσης ἀπὸ τὸν διχαστικὸν τους νευροψυχικὸ ἐναγκαλισμὸ μὲ τὴν ἀφίλη καὶ προδοτικὴ ἄρνησις τῆς ἀγάπης καὶ ἀπάντησαν θετικά. Ἐτσι «πέρασε» ἡ ἀρρώστια στὸ νεανικὸ σῶμα. Κι ἐνῶ τὸ ἀσθενικὸν τους σῶμα μὲ τὴν ἀδύνατη ψυχικὴ ἀντοχὴ βρίσκεται μπλοκαρισμένο στὰ φθοροποιὰ γρανάζια αὐτῆς τῆς ἀρρώστιας, ἐμεῖς καλοῦμαστε νὰ πάρουμε θέση ἀντίστασης. Μὲ εὐπρέπεια, σοβαρότητα καὶ εἰλικρίνεια. «Ἐπίθεσης» ἀγάπης, ποὺ θὰ συντρίψει τὰ ἀναχώματα τῆς ἀπομόνωσης· θὰ προσφέρει λυτρωτικὴ «πνοὴ ζωῆς» στὸν ἀπελπισμένο ναυαγὸ· θὰ βοηθήσει στὴν ἐπιναφορὰ καὶ ἐπανένταξη —τοῦλάχιστον ψυχολογικὰ— μέσα στὸ κοινωνικὸ σύνολο· θὰ ἐπαναλειτουργήσει μέσα του ἡ πληροφόρησις ὅτι δὲν εἶναι ὁ χαμένος τῆς ἱστορίας. Ἴσως νὰ εἶναι ὁ ἄσωτος. Ποὺ ἔχει ὅμως τὴν δυνατότητα καὶ μπορεῖ νὰ ἐπιστρέψει στὴν ἀγκαλιὰ τῶν ἀδελφῶν του ἀνανεωμένος· ἀναγεννημένος· ὀλοκληρωμένος· ὑγιής, ὅπως πρῶτα.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ γνωρίζουμε, ὅτι «ὁ τοξικομανὴς δὲν εἶναι οὔτε ἐγκληματίας, οὔτε ἄρρωστος. Εἶναι τὸ θῦμα ἑνὸς διχασμένου κόσμου, ποὺ ἀλλοτριώνει καὶ διασπᾷ τὴν προσωπικότητα τοῦ καθενὸς ἀπὸ μᾶς».

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 183 τοῦ ὑπ' ἀρ. 12 τεύχους.

(Συνεχίζεται)

Ἡ Νέα Μονὴ τῆς Χίου*

Τῆς κ. ΠΟΠΗΣ ΧΑΛΚΙΑ - ΣΤΕΦΑΝΟΥ

Γύρω ἀπὸ τὸ Καθολικὸ τὰ Κελλιὰ τῶν μοναχῶν σχηματίζαν ἕνα ἐσωτερικὸ τεῖχος. Εἶχαν ὀρθογώνιο παραλληλεπίπεδο σχῆμα, ἦταν μεταξύ τους ἐνωμένα καὶ διέθεταν ὑπόγειο, ισόγειο καὶ ἕναν ὄροφο. Τὰ ὑπόγεια ἦταν κυρίως βοηθητικοὶ χώροι τῶν μοναχῶν. Οἱ ισόγειοι χώροι καλύπτονταν μπροστὰ μὲ θόλους καὶ οἱ ὄροφοι μὲ ξύλινες στέγες καὶ κεραμίδια· κτιστὴ σκάλα ὀδηγοῦσε κατὰ κανόνα στὸν ἄνω ὄροφο καὶ λαβυρινθοειδεῖς ὑπόθολοι χρησίμευαν ὡς διαβάσεις γιὰ τὴν μεταξὺ τῶν κελλιῶν ἐπικοινωνία. Τὸ σύμπλεγμα τῶν κελλιῶν εἶχε τὴ δυνατότητα νὰ στεγάσει ὡς ὀκτακόσιους μοναχοὺς.

Στὸ δυτικὸ ἄκρο τῆς Μονῆς καὶ σὲ ἀπόσταση ἐνενήντα μέτρων ἀπὸ τὸ Καθολικὸ ἦταν τοποθετημένος ὁ Πύργος ποὺ χρησίμευε ὡς τὸ τελευταῖο ἀμυντήριον τῶν μοναχῶν σὲ περίπτωσι καταλήψεως τῆς Μονῆς. Πρόκειται γιὰ ἕνα πανύψηλο, διώροφο ὀρθογώνιου σχήματος κτίριο, κτισμένο στὸ πλὴν ψηλὸ σημεῖο τῆς περιοχῆς. Ὅταν ὑπῆρχε ἀσφάλεια στὸ νηοὶ στεγαζόταν ἐκεῖ τὸ **Θησαυροφυλάκιον** τῆς Μονῆς καὶ ἡ **Βιβλιοθήκη**. Τὰ σημερινὰ κατάλοιπα τοῦ Πύργου εἶναι τῶν γενουατικῶν χρόνων.

Ἡ **Τράπεζα** ἐστίασεως τῶν μοναχῶν ἔχει σχῆμα ὀρθογώνιου παραλληλεπίπεδου καὶ εἶναι ισόγειο κτίσμα, στεγαζόμενο μὲ κυλινδρική ἀψίδα. Μέσα βρίσκεται κτιστὴ τράπεζα μήκους δεκαπέντε μέτρων, στολισμένη μὲ πολύχρωμα μαρμαροθετήματα. Στὶς μακριὰς πλευρὰς τῆς τράπεζας ὑπάρχουν συνεχῆ καθίσματα, ἐνῶ οἱ στενὲς καταλήγουν σὲ δύο ἡμικύκλια. Κοντὰ στὴν ἀψίδα ἦταν κτισμένη χωριστὰ ἡ **Τράπεζα τοῦ Ἡγουμένου**. Ἀξιοπρόσεχτο εἶναι ὅτι στὸ πάχος τοῦ κτιστοῦ βάρους τῆς τράπεζας ὑπάρχουν κογχοειδῆ ἀνοίγματα ποὺ προορίζονταν γιὰ τὴν τοποθέτησι τῶν ἀτομικῶν σκευῶν τῶν μοναχῶν (πηρουινῶν, μαχαιριῶν, κουταλιῶν).

Ἡ κομπὴ **Κινστέρινα** βρίσκεται βορειοδυτικὰ τοῦ Καθολικοῦ. Εἶναι ὑπόγεια δεξαμενὴ, κατασκευασμένη ἀπὸ ἄσπρο μάρμαρο καὶ χρησίμευε γιὰ τὴ συγκέντρωσι τῶν νερῶν τῆς βροχῆς. Ἦταν ἡ ἀποθήκη τοῦ νεροῦ γιὰ τοὺς μοναχοὺς σὲ καιρὸ πολέμου. Τὸ μήκος τῆς εἶναι δεκαοχτὼ μέτρα καὶ τὸ πλάτος δώδεκα. Καλύπτεται μὲ θολωτὴ στέγη, ἡ

ὁποία στηρίζεται σὲ μικροὺς θόλους καὶ κάθε θόλος σὲ δύο σειρὰς κίονων. Ἡ πρόσοψη εἶναι στολισμένη μὲ κεραμοπλαστικὸ διάκοσμο καὶ μοιάζει μὲ τὴν **Κινστέρινα** τῆς Ἀγίας τοῦ Θεοῦ Σοφίας στὴν Κωνσταντινούπολη. Οἱ Τούρκοι τὴν ἐποχὴ τῆς σκλαβιάς τὴν ὀνόμαζαν ὑπόγειο ἀνάκτορο καὶ ἀποτελεῖ ἕνα μοναδικὸ στὸ εἶδος τοῦ μνημεῖο. Θεωρεῖται τὸ πλὴν παλιὸ ἀπὸ τὰ νεαμονήτικα κτίσματα.

Κοντὰ στὸ Καθολικὸ βρίσκεται ἡ μικρὴ θύρα τοῦ **Καμπαναρίου** ἢ **Κωδωνοστασίου**, τὸ ὁποῖο εἶναι τετραγωνικοῦ σχήματος κτίσμα μὲ τρεῖς ὀρόφους. Στὸν τελευταῖο ὄροφο ἔφερε τοξωτὰ ἀνοίγματα, ἕνα γιὰ κάθε πλευρὰ του, ὅπου κρέμονταν τέσσερις καμπάνες μὲ κατεύθυνση πρὸς τὰ τέσσερα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντα. Στὸ Καμπαναρεῖο ὑπῆρχαν δύο μεγάλα ρολόγια, τὸ ἕνα γιὰ νὰ μετρᾷ τὶς εικοσιτέσσερις ὥρες τοῦ ἡμερονυκτίου καὶ τὸ ἄλλο δώδεκα καὶ δώδεκα. Ὁ ἦχος τους, ποὺ ἀκουγόταν πολὺ μακριὰ, κυτοῦσε ἐπάνω στὴ μεγαλύτερη καμπάνα. Τὸ ὕψος τοῦ Καμπαναρίου ἔφτανε τὸ ὕψος τοῦ Καθολικοῦ καὶ εἶχε μολυβοσκεπάστο τροῦλλο μὲ σιδερένιο Σταυρὸ ἐπάνω.

Ὁ **Σημαντήρας** τῆς Μονῆς, ποὺ σήμερα μόνο ἕνα μικρὸ τμήμα ἀπὸ τὸ θολοσκεπάστο προστώ σῴζεται, βρίσκεται στὴ βόρεια εἴσοδο τοῦ Ἐσωνάρθηκα. Τὰ κτιστὰ του θρανία δείχνουν ὅτι τὸ κτίσμα χρησίμευε καὶ γιὰ τὴν προστασία τῆς Εἰσόδου τοῦ Καθολικοῦ ἀπὸ τὶς καιρικὲς συνθήκες, ἀλλὰ καὶ γιὰ ἀναπαυτήριον καὶ ἡμιπαιθριον ἄνευ συγκεντρώσεων γιὰ ἀρκετὰ ἄτομα. Ἡ προφορικὴ παράδοσι διασώζει ὅτι ἐδῶ γίνονταν ἄλλοτε οἱ οἰκονομικὲς συναλλαγὲς τῆς Μονῆς. Ἡ ὀνομασία **Σημαντήρι** ἢ **Σημανταρὰς** δείχνει ἀκόμη μιὰ χρῆσι του· ὅτι ἀπὸ τὰ τόξα του κρέμονταν ξύλινα ἢ μεταλλικὰ σημαντρά, μὲ τὰ ὁποῖα ρυθμιζόταν ἡ μοναχικὴ ζωὴ στὰ χρόνια τῆς τουρκοκρατίας.

Τὸ **Τρίκλινο** βρισκόταν στὴ θέση τοῦ σημερινοῦ ξενώνα στὸ βόρειο ἀνατολικὸ σημεῖο τοῦ Καθολικοῦ καὶ χρησίμευε ὡς αἴθουσα ὑποδοχῶν.

Πλὴν στὴ σημερινὴ εἴσοδο τῆς Μονῆς ὑψώνεται τὸ **παρεκκλήσιον τοῦ Τιμίου Σταυροῦ**. Βρίσκεται στὸ σημεῖο, ὅπου παλαιότερα ὑπῆρχε ὁ **Πυλώνας**, τὸ σιδηρόφρακτο κελλὶ μὲ τὸν πυλωρὸ (φρουρὸ). Ἦταν δηλαδὴ ἡ κυρία εἴσοδος τῆς Μονῆς. Ἀργότερα ὁ Πυλώνας μετατοπίστηκε στὴ σημερινὴ του

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 188 τοῦ ὑπ' ἀρ. 12 τεύχους.

θέση, για να κτισθεί το παρεκκλήσιο, το οποίο χρησιμοποιείτο για την παραμονή των γυναικών, επειδή ή είσοδός τους στη Μονή ήταν απαγορευμένη. Έτσι δικαιολογείται ή ύπαρξη δύο εισόδων, ή μιὰ πρὸς τὰ ἔξω καὶ ή ἄλλη πρὸς τὸν περίβολο τῆς Μονῆς, για να μποροῦν καὶ οἱ γυναῖκες να προσκυνοῦν ἐκεῖ τὰ Ἱερὰ Λείψανα καὶ να δέχονται τὶς εὐλογίες ἀπὸ τὴν ἀνάγνωση Εὐχῶν, Ἀκολουθιῶν, Παρακλήσεων.

Ἡ τρίτη Ἐκκλησία τῆς Νέας Μονῆς εἶναι τὸ παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος. Βρίσκεται στὰ νότια καὶ δεξιὰ τῆς Κινστέρας. Ἦταν αὐτοκρατορικὸ κτίσμα τοῦ 11ου αἰῶνα καὶ εἶχε ρυθμὸ βασιλικῆς με ὠραιότερες βυζαντινὲς τοιχογραφίες. Καταστράφηκε με τὸ σεισμὸ τοῦ 1881 καὶ ξαναχτίσθηκε, ὅπως εἶναι σήμερα, τὸ 1890.

Ὀλόκληρο τὸ μοναστηριακὸ συγκρότημα, πὸν ἐκτείνεται σύμφωνα με τὰ σημερινὰ δεδομένα σὲ δεκατρία στρέμματα, περιέκλειε ἰσχυρὸς περίβολος σὲ τρόπο ὥστε να θυμίζει φρουριακὸ Τεῖχος. Για τὴ μορφὴ τοῦ ἀρχικοῦ βυζαντινοῦ Τείχους τίποτε δὲν εἶναι γνωστὸ, καὶ δὲν μπορεῖ κανεὶς να ἀναγνωρίσει οὔτε ἓνα τμήμα του βυζαντινοῦ. Παντοῦ ὁ τοῖχος ἔχει δομηθεῖ ἀπὸ γκρίζους ἀββεστολίθους, χωρὶς τοῦβλα, με ἰσχνὸ ἀββεστοκονίαμα.

Κατὰ τὸν Μπάρσκυ μέσα στὸ μοναστηριακὸ συγκρότημα ἦταν διαμορφωμένοι δρόμοι για τὴν καλὴ ἐπικοινωνία τῶν μοναχῶν. Ἀλλὰ καὶ οἱ περιηγητὲς τοῦ 18ου αἰῶνα γράφουν ὅτι ή Νέα Μονὴ ἐμοιάζε περισσότερο με μεγάλο χωριὸ παρὰ με μοναστήρι. Ὡστόσο, ή Ἱερὰ Νέα Μονὴ περιελάμβανε καὶ ἄλλα προσκίσματα ἔξω ἀπὸ τὸ Τεῖχος.

Διακόσια μέτρα περίπου δυτικὰ ὑπάρχει τὸ **Κοιμητήριο** τῆς Μονῆς καὶ μέσα στὸν περίβολό του ὑψώνεται ὁ **ναῖσκος τοῦ Ἁγίου Λουκά**. Πρόκειται για ἓνα μονόχωρο κτίσμα με ἡμικυλινδρική ἀψίδα στὸ Ἱερὸ καὶ δύο σφενδόνια. Ἄν καὶ τὸ μνημεῖο εἶναι νεωτερικὸ διατηρεῖ τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα τοῦ προσδίνουν σημαντικὸ ἐπιστημονικὸ ἐνδιαφέρον. Κάτω ἀπὸ τὸ ναῖσκο καὶ μέσα σὲ ὑπόγεια κρύπτη φυλάσσονται τὰ ὀστὰ τῶν θυμάτων τῆς σφαγῆς τοῦ 1822.

Στὴ βόρεια πλευρὰ τῆς Μονῆς καὶ σὲ κακὴ κατάσταση σώζεται ἱκανὸς ἀριθμὸς κτισμάτων καὶ κελλιῶν. Χρησιμοποιεῖν ὡς ἀποθήκες ἢ κατοικίες προσωπικοῦ ἢ τεχνιτῶν πὸν ἐξυπηρετοῦσαν τοὺς μοναχοὺς, ὅπως ράφτες, ὑποδηματοποιοὶ κ.ἄ. Ὑπῆρχαν ἀκόμη ἐργαστήρια καὶ κελλιά. Τὸ γεγονός ὅτι ἐδῶ στεγάζονταν ἐργαστήρια για τὴν ἐπεξεργασία ἀγροτικῶν προϊόντων, ἐπιβεβαιώνεται καὶ

ἀπὸ μιὰ μεγάλη πέτρα ἐλαιοτριβείου πὸν βρίσκεται σήμερα δίπλα ἀπὸ τὸν ἀμαξιτὸ δρόμο. Στὸ σκαρίφημα τοῦ Μπάρσκυ φαίνεται ὅτι ὑπῆρχε ἀκόμη καὶ Ἄνεμόμυλος.

Ἀπέναντι ἀπὸ τὴν εἴσοδο τῆς Μονῆς καὶ ἐγκάρσια πρὸς τὴ ρεματιὰ ὑπῆρχε τὸ Ἵδραγωγεῖο, τὸ ὁποῖο βρίσκεται καὶ σήμερα σὲ σχεδὸν καλὴ κατάσταση. Μιὰ σειρὰ ἀπὸ ἡμικυκλικὰ τόξα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα διακρίνονται τουλάχιστον ἑννέα, ὑποβαστάζει τὸ τελευταῖο τμήμα ἐνὸς ὕδραγωγοῦ πὸν ξεκινᾷ ἀπὸ τὸ ὑψωμα καὶ καταλήγει στὴν **Κρήνη**. Τὸ Ἵδραγωγεῖο συγκέντρωνε τὸ πόσιμο νερὸ τῆς Μονῆς.

Ἡ **Κρήνη** κτίσθηκε σὲ ἀπόσταση εἴκοσι πέντε μέτρων ἀπὸ τὴν εἴσοδο τοῦ Μοναστηριοῦ σὲ μεγάλο κυβικὸ σχῆμα, με κυκλικὴ ἐσωτερικὴ δεξαμενὴ καὶ ἡμισφαιρικὸ θόλο. Ἐνα λιθόστρωτο μονοπάτι τὴ συνδέει με τὴν εἴσοδο τῆς Μονῆς. Ἦταν στολισμένη ἀπὸ χιώτικη πέτρα.

Τὸ **Τυπικὸ τῆς Νέας Μονῆς**, ὡς βασιλικοῦ κτίσματος, συνέταξε ὁ ἴδιος ὁ αὐτοκράτορας Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος καὶ τὸ συνόδευσε με μιὰ σειρὰ προνομίων, δωρεῶν, Ἱερῶν Σκευῶν, Ἀμφιῶν καὶ κτισμάτων σὲ ἔνδειξη εὐγνωμοσύνης καὶ εὐχαριστίας πρὸς τὴν Κυρία Θεοτόκο, στὸν Οἶκο τῆς Ὁποίας ἀποθησαύρισε τὴν Ἱερὴ Τῆς Εἰκόνα.

Ἀλλὰ, ή Νέα Μονὴ ἀπέσπασε ἀκόμη τὴν εὐνοια καὶ τῶν διαδόχων αὐτοκρατόρων τοῦ Μονομάχου, ἀφοῦ σύμφωνα με τὸ Τυπικὸ, ή Μονὴ εἶχε ἄμεση ἐξάρτηση ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς αὐτοκράτορες, οἱ ὁποῖοι με πρόσθετα προνόμια καὶ αὐτοκρατορικὰ χρυσόβουλλα τὴν ὑψωσαν ὡς τὸ πιὸ ξακουστὸ καὶ πλούσιο Μοναστήρι τῆς βυζαντινῆς ἐπικρατείας.

Τὴν ἐποχὴ τῆς ἀκμῆς του τὸ Μοναστήρι κατεῖχε σὲ ἰδιοκτησία τὸ ἓνα τρίτο τοῦ νησιοῦ. Γεγονὸς πάντως εἶναι, ὅτι σὲ ὅλη τὴ διάρκεια τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας ἀπολάμβανε ἰδιαίτερου σεβασμοῦ, τιμῆς καὶ αἰγλης ἀπὸ τὸν ἐκάστοτε αὐτοκράτορα.

Ἡ Ἱερὴ Εἰκόνα τῆς Παναγίας, πὸν βρέθηκε ἄφλεκτη μέσα στὴ φλεγόμενη μυρσίνη ἀποθησαυρίσθηκε χρυσοποίκιλη, με τὸ εὐλαβικὸ ἀνάθημα τοῦ Κωνσταντῖνου τοῦ Μονομάχου ἐπάνω, τὸ χρυσόβουλλο δαχτυλίδι του, καὶ τοποθετήθηκε σὲ περίοπτη θέση στὸν κυρίως Ναό, ὅπου δεσπόζει μέχρι καὶ σήμερα τοῦ χώρου μπροστὰ ἀπὸ τὸ τέμπλο τοῦ Ναοῦ, παρὰ τὶς θεομηνίες καὶ λεηλασίες ἀπὸ τὶς ἐπιδρομὲς τῶν ἄλλοθρήσκων.

(Τέλος)

Η ΙΕ΄ ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΦΩΤΙΖΟΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Τού κ. Νικ. Κ. Δρατσέλλα, Θεολόγου, Μ.Α. Παν/μίου Ἀθηνῶν

ΣΤ΄. Ὁ ἀληθὴς Χριστός, ὁ Ὅποιος εἶναι Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, δὲν πρόκειται νὰ ἔλθῃ ἐκ τινος σημείου τῆς γῆς, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀναληφθῆ. Συνεπῶς, ἐὰν ἐμφανισθῆ τις εἰς τὴν ἔρημον ἀξιῶν διὰ τὸν ἑαυτὸν του ὅτι εἶναι ὁ Μεσσαίας, οὐδεὶς ἐκ τῶν χριστιανῶν θὰ πρέπη νὰ δώσῃ προσοχὴν εἰς τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεγόμενα, συμφώνως πρὸς τὴν παραγγελίαν Αὐτοῦ Τούτου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ὁποίαν «ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν, ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστὶ, μὴ ἐξέλθητε, ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε»⁵⁰, ὡς καὶ «τότε ἐὰν τις ὑμῖν εἴπῃ, ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός, ἰδοὺ ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε»⁵¹. Ὡς ἤδη προαναφέρθη, ὁ Δεσπότης Χριστὸς κατὰ τὴν Δευτέραν Παρουσίαν Αὐτοῦ θὰ ἔλθῃ ἐκ τῶν οὐρανῶν ὄχι μόνος καὶ μὲ τὸν ταπεινὸν τρόπον, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐγεννήθη εἰς τὸ σπήλαιον κατὰ τὴν πρώτην ἐμφάνισίν Του, ἀλλὰ περιστοιχούμενος ὑπὸ μυριάδων ἀγγέλων, οὔτε κρυφίως «ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον»⁵². Ἡ ἔλευσις Αὐτοῦ θὰ εἶναι «ὡσπερ ἡ ἀστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ»⁵³. Αὐτὸς Οὗτος ὁ Ἰησοῦς εἶχε προφητεῦσει ὅτι «ὡσπερ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου»⁵⁴, καθὼς καὶ ὅτι «ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς, καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης»⁵⁵.

Ἐπειδὴ ἐπρόκειτο ὁ Ἰησοῦς νὰ ἐνανθρωπήσῃ ἐν χρόνῳ καὶ νὰ τεχθῆ ὑπὸ παρθένου, παρεκίνησεν ὁ διάβολος τοὺς εἰδωλολάτρους νὰ πιστεύσουν εἰς τὴν ὑπαρξίν ψευδῶν θεῶν, οἱ ὁποῖοι ἐγεννήθησαν ὑπὸ γυναικῶν διὰ σαρκικῆς μείξεως, οὕτως ὥστε νὰ κυριαρχήσῃ τὸ ψεῦδος εἰς αὐτοὺς πρὸ τῆς ἐπικρατήσεως τῆς ἀληθείας διὰ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Σωτήρος ἡμῶν. Τοιοῦτοτρόπως, ἐπειδὴ ὁ διάβολος γνωρίζει ὅτι ὁ Κύριος θὰ ἔλθῃ πάλιν ἐν δόξῃ, διὰ νὰ κρίνῃ τὴν οἰκουμένην χρησιμοποιοῦν ὡς ὄπλον τὴν προσδοκίαν, τὴν ὁποίαν ἔχουν οἱ ἄδολοι ἄνθρωποι καὶ ἰδιαιτέρως οἱ προερχόμενοι ἐκ τῆς περιτομῆς, θὰ μεταχειρισθῆ ἐσατολογικὸν πρόσωπον ἐμπειρότατον εἰς τὴν μαγικὴν καὶ μαντικὴν τέχνην, τὸ ὁποῖον θὰ σφετερισθῆ τὴν Ρωμαϊκὴν κρατικὴν ἐξουσίαν καὶ θὰ αὐτοαποκληθῆ Μεσσαίας. Τὸ μυστηριώδες τοῦτο πρόσωπον θὰ ἀπατήσῃ πρῶτον τοὺς Ἰουδαίους διὰ τοῦ σφετερισμοῦ

τῆς Μεσσιανικῆς ιδιότητος καθ' ὅσον οὗτοι, ἐπειδὴ δὲν ἀπεδέχθησαν τὸν Ἰησοῦν ὡς Μεσσίαν, προσδοκοῦν ἕτερον Μεσσίαν. Ὡσαύτως δὲ θὰ παραπλανήσῃ καὶ τοὺς εἰδωλολάτρους διὰ τῶν μαγικῶν τεχνασμάτων αὐτοῦ. Κατὰ τὸν ἅγιον Κύριλλον ὁ Ἀντίχριστος θὰ ἐμφανισθῆ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅταν συμπληρωθῆ ὁ χρόνος τῆς αὐτοκρατορίας τῶν Ρωμαίων καὶ πλησιάσῃ ἡ συντέλεια τῶν αἰῶνων. Κατὰ τὸν ἱερὸν πατέρα θὰ βασιλεύσουν προηγουμένως δέκα Ρωμαῖοι αὐτοκράτορες εἰς διαφόρους ἴσως τόπους, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον. Ὁ Ἀντίχριστος θὰ εἶναι ὁ ἐνδέκατος καὶ θὰ σφετερισθῆ τὴν Ρωμαϊκὴν ἐξουσίαν χάρις εἰς τὴν μαγικὴν πονηρὰν τέχνην του. Θὰ ἐκμηδενίσῃ τὴν δύναμιν τριῶν βασιλέων, οἱ ὁποῖοι θὰ ἔχουν κυβερνήσει τὴν ἀνθρωπότητα πρὸ αὐτοῦ καὶ θὰ ἐξουσιάσῃ ἐπὶ τῶν ὑπολοίπων ἐπτὰ, τοὺς ὁποῖους θὰ θέσῃ ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν του. Ἀρχικῶς ἡ συμπεριφορὰ του θὰ εἶναι φιλικὴ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, δηλαδὴ θὰ ὁμοιάζῃ πρὸς διαγωγὴν συνετοῦ καὶ ἐχέφρονος ἄρχοντος. Θὰ συμπεριφέρεται πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτὸν μὲ ἀλληλεγγύην ὄλως ψευδῆ καὶ ὑποκριτικῆν. Θὰ ἀπατήσῃ δὲ τοὺς Ἰουδαίους, ὥστε νὰ πιστεύσουν ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ ὑπὸ τῶν προφητῶν ἐξαγγελθεὶς Χριστός. Κατόπιν μὲ κάθε εἶδος ἀπανθρωπίας καὶ παρανομίας θὰ ἐπιφέρῃ τόσας συμφορὰς, ὥστε νὰ υπερβάλλῃ πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ ἀδίκους καὶ ἀσεβεῖς, ἐπειδὴ θὰ ἔχῃ διάθειν φονικὴν καὶ σκληροτάτην καὶ ἀνηλεῆ καὶ πλήρη πάσης κακίας. Ἰδιαίτερος θὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν καταπολέμησιν καὶ ἐξάλειψιν τοῦ τιμίου γένους τῶν χριστιανῶν. Ἀλλὰ ἡ βασιλεία του δὲν θὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺ. Θὰ παραμείνῃ μόνον ἐπὶ τρία ἔτη καὶ ἕξι μῆνας καὶ θὰ ἀκολουθήσῃ ἡ Δευτέρα ἐξ οὐρανῶν ἐνδοξος Παρουσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Ὅποιος θὰ ἐπιφέρῃ τὸ καίριον καὶ ὀριστικὸν πλήγμα κατὰ τοῦ Ἀντιχρίστου καὶ θὰ ἐξαφανίσῃ αὐτὸν «τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ»⁵⁶. Θὰ παραδόσῃ δὲ τοῦτον καὶ τοὺς ὀπαδοὺς του εἰς τὸ πῦρ τῆς αἰωνίου κολάσεως.

50. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 190,5, Ματθ. 24,26.

51. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 190,6, Μαρκ. 13,21.

52. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 190,9, Ψαλμ. 71,6.

53. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 190,10, Λουκ. 17,24.

54. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 190,10-12, Ματθ. 24,27.

55. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 190,12-15, Ματθ. 24,30-31.

56. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 191,6, Β' Θεσσα. 2,8.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

S. O. S.

Επιθυμούμε να παραθέσουμε την είδηση που δημοσιεύει το έκλεκτο περιοδικό «Σύνδεσμος», όργανο της Ένώσεως Πολυτέκνων Ελλάδος. Η είδηση αφορά στην επίσκεψη του Προεδρείου της Ανωτάτης Συνομοσπονδίας Πολυτέκνων Ελλάδος στον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλο:

Ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος δέχθηκε (11.6.98) το Προεδρείο της Ανωτάτης Συνομοσπονδίας Πολυτέκνων Ελλάδος. Ο Αρχιεπίσκοπος σε μία εγκάρδια ατμόσφαιρα υποσχέθηκε την άμεριστη συμπαράσταση της Εκκλησίας προς την Οικογένεια και τους Πολυτέκνους. Ο Πρόεδρος της ΑΣΠΕ δικηγόρος κ. Βασίλ. Θεοτοκάτος αφού ευχαρίστησε τον Μακαριώτατο του ζήτησε να καθιερωθεί επίσημα από την Εκκλησία ή γιορτή των Πολυτέκνων και ή σχετική Ακολουθία των Αγίων Προσπατών τους. Ο Προκαθήμενος είπε ότι σε εγκύκλιο της Ιεράς Συνόδου θα επιδιωχθεί ή Έορτη των Πολυτέκνων να εορτάζεται συγχρόνως σε όλη την Ελλάδα. Το ένδιαφέρον του Μακαριώτατου κ. Χριστοδούλου για την Πολύτεκνη Οικογένεια είναι δεδομένο εύλικρινές και άμεριστο.

Μία... άσημαντη «λεπτομέρεια»

Είναι συγκλονιστικά εύλικρινές το απόσπασμα από τα πρακτικά της Επιτροπής Έρευνας του Βρετανικού Μουσείου το Δεκέμβριο του 1938 για τα γλυπτά του Παρθενώνος. «Η καταστροφή των μαρμάρων είναι ολοφάνερη και δεν πρόκειται για υπερβολή». Σε άλλεπάλληλες δημοσκοπήσεις της κοινής γνώμης ό βρετανικός λαός τάχθηκε υπέρ της επιστροφής — έπαναπατρισμού ακριβέστερα — των μαρμάρων του Παρθενώνος. Και όχι μόνο ό απλός πολίτης αλλά και πολλοί εκπρόσωποί του, μέλη του Κοινοβουλίου το ζητούν όπως το ζητούσαν και οι πρόγονοί τους. Και για του λόγου το αληθές, παραθέτουμε απόσπασμα λόγου του βουλευτού Mammersley το ...1816 (!) ό οποίος αναφέρθηκε αυτολεξει στην «άτιμία της συναλλαγής με την όποια τα γλυπτά άποκτήθηκαν».

Προέτεινε «πως πρέπει άμέσως να γνωστοποιηθεί ότι ή Μεγάλη Βρετανία κρατεί αυτά τα μάρμαρα ως παρακαταθήκη μέχρις ότου της ζητηθούν από τους τωρινούς ή όποιουσδήποτε μελλοντικούς κυρίους της πόλης των Αθηνών και ύστερα από ένα τέτοιο αίτημα αναλαμβάνει χωρίς διατυπώσεις ή διαπραγματεύ-

σεις να τα έπανατοποθετήσει όσο είναι δυνατόν στα μέρη άπ' όπου είχαν άφαιρεθεί και πως στο μεταξύ θα φυλάσσονται προσεκτικά στο Βρετανικό Μουσείο».

Μιά ...άσημαντη (;) «λεπτομέρεια»: ΤΟ ΑΙΤΗΜΑ ΕΧΕΙ ΥΠΟΒΑΛΗΘΕΙ.

«Καμπάνα» για την... καμπάνα!

Τό είδαμε πριν μήνες σ' έγκριτη έφημερίδα των Αθηνών και... παρορημικά κινούμενοι καταπιαστήκαμε να τό σχολιάσουμε. Όμως τό αναβάλαμε ξανά και ξανά, μήπως και προκαλούσαμε τη θρησκευτική συνείδηση με τό... παράδοξο! Όμως τελικά δέν μπορούμε να μη τό αναδημοσιεύσουμε. Τό γιατί θα τό καταλάβετε, διαβάζοντάς το: «Καμπάνα» από δικαστήριο σε κληρικό, γιατί... χτυπούσε δυνατά την καμπάνα της εκκλησίας. Η ιστορία αυτή καθημερινής τρέλλας έστειλε στο δικαστήριο τον ιερέα της ένορίας... π. Έμ... με την κατηγορία της διατάραξης της κοινής ήσυχίας, αφού ή τεχνολογία όδήγησε τον κληρικό να τοποθετήσει χρονοδιακόπτη στην καμπάνα. Η συχνή κρούση όμως και τα ντεσιμπέλ ένοχλούσαν τους περιοίκους. Και σάν να μην έφθανε τό γεγονός ότι τον όδήγησαν στο δικαστήριο, ή Διεύθυνση Πολεοδομίας Περιβάλλοντος της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης επέβαλε στον κληρικό πρόστιμο ενός εκατομμυρίου δραχμών. Ο προϊστάμενος της Υπηρεσίας υπερβάλλοντας έαυτον όχι μόνο επέβαλε αυτή την ποινή στον ιερέα, αλλά τον προειδοποίησε ότι εάν συνεχίσει να κτυπά την καμπάνα και να... ένοχλεί, τότε θα προσανιξάνεται τό πρόστιμο κατά 100.000 ήμερησίως! Εύτυχώς ό νομάρχης άντελήφθη τό παράλογο του θέματος και με παρέμβασή του δέν θα του έπιβληθεί τελικά τό πρόστιμο. Ο ιερέας δήλωσε ότι έχει έμπιστοσύνη στη Δικαιοσύνη και χαρακτήρισε την υπόθεση κωμικοτραγική. Πάντως ούτως ή άλλως τό περιστατικό διεκδικεί επάξια μία θέση στις σελίδες του βιβλίου με τα ρεκόρ Γκίνες. Στο πλευρό του ιερέα βρίσκεται όλόκληρο τό χωριό, εκφράζοντας την συμπαράστασή του. Κατόπιν τούτου θα πρέπει να σιγήσει και ή καμπάνα του Μητροπολιτικού Ναού που άκούγεται σε όλόκληρη την πόλη και οι ναοί των χωριών του νομού να άπαλλαγούν από παρόμοιους... μηχανισμούς! Άλλά και οι κληρικοί να γυρίσουν στο παραδοσιακό κάλεσμα των πιστών, κτυπώντας οι ίδιοι τις καμπάνες. Γιατί, σε διαφορετική περίπτωση περιμένουν πρόστιμα και άσφαλιστικά μέτρα!!!

M. Μελ.